

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

Fakulta právnická

Katedra obchodního práva

DIPLOMOVÁ PRÁCE

**Zneužití dominantního postavení v hospodářské soutěži
digitálními technologickými společnostmi**

Zpracoval: **Adam Zeman**

Vedoucí diplomové práce: **JUDr. Pavla Tloušťová, Ph.D., MBA**

Plzeň 2024

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

Fakulta právnická

Akademický rok: 2023/2024

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Adam ZEMAN**
Osobní číslo: **R20M0496P**
Studijní program: **M0421A220004 Právo a právní věda**
Téma práce: **Zneužití dominantního postavení v hospodářské soutěži digitálními technologickými společnostmi**
Zadávající katedra: **Katedra obchodního práva**

Zásady pro vypracování

- Úvod
- Teoretický rámec
- Analýza dominantního postavení technologických digitálních společností
- Právní rámec a antimonopolní opatření
- Judikatura
- Závěr

Rozsah diplomové práce:
Rozsah grafických prací:
Forma zpracování diplomové práce: **tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

- viz příloha

Vedoucí diplomové práce: **JUDr. Pavla Tloušťová, Ph.D., MBA**
Katedra obchodního práva

Datum zadání diplomové práce: **9. ledna 2023**
Termín odevzdání diplomové práce: **31. března 2024**

JUDr. et PhDr. Stanislav Balík, Ph.D.
děkan

Prof. JUDr. Přemysl Raban, CSc.
vedoucí katedry

V Plzni dne 4. září 2023

Čestné prohlášení

„Prohlašuji, že jsem tuto diplomovou práci zpracoval samostatně, a že jsem vyznačil prameny, z nichž jsem čerpal způsobem pro vědeckou práci obvyklým.“

Cupertino, březen 2024

.....

Adam Zeman

Poděkování

Nejprve bych chtěl vyjádřit své upřímné poděkování paní **JUDr. Pavle Tloušťové, Ph.D., MBA** za její skvělé vedení této práce a podporu během celého procesu tvorby práce. Její moudrost, trpělivost a odborné znalosti mi nejenom pomohli v dosažení cíle, ale také mě nasměrovali k lepšímu porozumění mého tématu.

Abstrakt

Tato diplomová práce se zabývá detailní analýzou pojmu hospodářské soutěže, přičemž je brán důraz na právní hledisko pojmu. Text se zaměřuje na výklad pojmu dominantního postavení a jeho možného zneužití v rámci hospodářské soutěže. Dále zkoumá specifika hospodářské soutěže v oblasti digitálních trhů a konkrétněji se zaměřuje na technologické společnosti. Analýza identifikuje, které technologické podniky nám poskytují služby a vysvětluje, proč jsou dnes tyto dominantní společnosti chápány jako významní aktéři moderní ekonomiky. Práce pojednává o možném budoucím přístupu k regulatorice technologických společností a také regulace samotné umělé inteligence. Cílem této práce je přiblížit čtenáře do nové problematiky moderně fungujících technologických podniků a pokusit se ukázat náročnost objasnění zneužívání dominantního postavení na trhu.

Klíčová slova: Hospodářská soutěž, dominantní postavení, zneužití dominantního postavení, digitální trhy, technologická společnost, rozhodovací praxe, regulace, umělá inteligence.

Abstract

This thesis deals with a detailed analysis of the concept of competition, with emphasis on the legal aspect of the concept. The text focuses on the interpretation of the concept of dominance and its possible abuse in the context of competition. It also examines the specifics of competition in digital markets and focuses more specifically on technology companies. The analysis identifies which technology companies provide us with services and explains why these dominant companies are now seen as important actors in the modern economy. The thesis discusses possible future approaches to the regulation of technology companies as well as the regulation of artificial intelligence itself. The aim of this paper is to introduce the reader to the new issue of modern technology companies and to try to show the difficulty of clarifying the abuse of market dominance.

Key words: Competition, dominance, abuse of dominance, digital markets, technological society, decision-making practice, regulation, artificial intelligence.

OBSAH

SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

ÚVOD	1
1 POJEM HOSPODÁŘSKÁ SOUTĚŽ	2
1.1 ZÁKON O OCHRANĚ HOSPODÁŘSKÉ SOUTĚŽE	3
1.2 SOUTĚŽITEL	4
1.3 RELEVANTNÍ TRHY	5
2 POJEM DOMINANTNÍHO POSTAVENÍ	9
3 ZNEUŽITÍ DOMINANTNÍHO POSTAVENÍ	12
3.1 DRUHY ZNEUŽITÍ DOMINANTNÍHO POSTAVENÍ	14
4 HOSPODÁŘSKÁ SOUTĚŽ NA DIGITÁLNÍCH TRZÍCH	16
4.1 ONLINE PLATFORMY	16
4.2 EKONOMIKA OBCHODNÍCH MODELŮ ONLINE PLATFORMEM	17
4.3 VÍCESTRANNÉ TRHY	18
4.4 VÝNOSY Z ROZSAHU	19
4.5 SÍŤOVÉ EXTERNALITY	20
5 HOSPODÁŘSKÁ SOUTĚŽ NA DIGITÁLNÍ PLATFORMĚ	21
6 TECHNOLOGICKÉ SPOLEČNOSTI	24
6.1 APPLE	25
6.1.1 <i>Služby a jejich zneužívání dominantního postavení</i>	25
6.1.2 <i>Tržní kapitalizace</i>	28
6.2 MICROSOFT	28
6.2.1 <i>Služby a jejich zneužívání dominantního postavení</i>	29
6.2.2 <i>Tržní kapitalizace</i>	30
7 ROZHODOVACÍ PRAXE	31
7.1 APPLE INC. V. EPIC GAMES INC.	31
7.1.1 <i>Okolnosti případu</i>	31
7.1.2 <i>Vymezení relevantního trhu s výrobky</i>	32
7.1.3 <i>Relevantní geografický trh</i>	33
7.1.4 <i>Tržní síla</i>	34
7.1.5 <i>Shrnutí případu</i>	35
7.2 INTEL CORPORATION V. KOMISE	36
7.2.1 <i>Okolnosti případu</i>	36
7.2.2 <i>Vymezení relevantního trhu s výrobky</i>	37
7.2.3 <i>Relevantní geografický trh</i>	38
7.2.4 <i>Tržní síla</i>	38
7.2.5 <i>Shrnutí případu</i>	38
7.3 ALPHABET INC. A GOOGLE LLC. V KOMISE	40
7.3.1 <i>Okolnosti případu</i>	40
7.3.2 <i>Vymezení relevantního trhu s výrobky</i>	42
7.3.3 <i>Relevantní geografický trh</i>	43
7.3.4 <i>Tržní síla</i>	43
7.3.5 <i>Shrnutí případu</i>	43
7.4 AMAZON.COM INC. V. EK	44
7.4.1 <i>Okolnosti případu</i>	44
7.4.2 <i>Vymezení relevantního trhu s výrobky</i>	45
7.4.3 <i>Relevantní geografický trh</i>	46
7.4.4 <i>Tržní síla</i>	46
7.4.5 <i>Shrnutí případu</i>	47
8 BUDOUCÍ REGULACE TECHNOLOGICKÝCH GIGANTŮ	48

8.1	ZAMĚŘENÍ NA TŘI HLAVNÍ CÍLE REGULACE.....	48
8.2	STANDARDIZOVANÉ PŘEDPISY	48
8.3	PRIORITIZACE NA ZÁKLADĚ RIZIK.....	49
8.4	DIGITÁLNÍ DOHLED	50
8.5	KOOPERACE SE SOUKROMÝM SEKTOREM	51
8.6	PROČ REGULOVAT UMĚLOU INTELIGENCI	51
	ZÁVĚR.....	56
	RESUMÉ	58
	SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	59

SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

AI	umělá inteligence
BIdS	biometrické identifikační systém
CPU	centrální procesorová jednotka
CSS	srovnávací nákupní služby (z angl. <i>Comparison Shpping Services</i>)
EHP	Evropský hospodářský prostor
EK	Evropská komise
EP	Evropský parlament
ESD	Evropský soudní dvůr
SFEU	Smlouvy o fungování Evropské unie
ÚHOS	Úřad pro ochranu hospodářské soutěže
ZOHS	zákon č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže a o změně některých zákonů

ÚVOD

V dnešní době, charakterizované razantním technologickým pokrokem a globalizací ekonomiky, vstupujeme do éry, kde technologické společnosti nejen formují podobu naší každodenní reality, ale získávají i největší kapitalizaci na světě. Překračují hranice tradičního podnikání a stávají se hybatelem světových trhů. Přitom však s sebou nese výrazné otázky a obavy, z nichž jednou z nejpálčivějších je právě otázka zneužívání dominantního postavení těchto technologických gigantů. V dnešní době patří mezi nejhodnotnější společnosti značky ze světa technologií, a tím jsou Meta¹, Alphabet, Amazon.com, Microsoft a Apple².

Technologické společnosti nejenže transformují způsob, jakým komunikujeme, nakupujeme či pracujeme, ale také zpochybňují tradiční paradigma ekonomiky a obchodních vztahů. Jejich rapidní růst vede k dosažení neuvěřitelných hodnot na kapitálových trzích, což vyvolává otázky týkající se možné nerovnováhy v hospodářské soutěži.

Tato kapitalizace technologických společností je důsledkem nejen inovací a schopnosti rychle reagovat na dynamiku trhu, ale také díky masivnímu nasazení moderních technologií, které mění způsob, jakým podniky a jednotlivci interagují s informacemi, produkty a službami. Dále je nutné zdůraznit, že tato technologická revoluce přináší i nová etická, právní a společenská dilemata, z nichž jedním z klíčových je právě otázka zneužívání dominantního postavení, kterým se tato práce věnuje.

Technologické společnosti nejsou pouze ekonomickými aktéry, ale také formují naši digitální realitu a ovlivňují naši každodenní interakci s technologií. Jejich schopnost sbírat a analyzovat obrovská množství dat o uživatelském chování, a to v kombinaci s vlastnictvím klíčových infrastruktur a technologickými patenty, jim poskytuje jedinečnou moc. Tato situace však vyvolává nejen otázky týkající se konkurenčního prostředí, ale také obavy o možné zneužití této moci k potlačení konkurence a omezení volby pro spotřebitele.

¹ Facebook byl v říjnu 2021 přejmenován na Meta. Je to marketingový tah, protože společnost Meta se chce profilovat do technologické společnosti spojující lidi přes rozšířenou realitu.

² Vybrané společnosti se pohybují jako nejhodnotnější společnosti na světě, dle aktuální tržní kapitalizace [online]. [cit 23.10.2023] Dostupné z: - <https://www.fool.com/research/largest-companies-by-market-cap/>

Před námi tak stojí výzva porozumět dynamice a dopadům této obří kapitalizace technologických společností na světové ekonomice a zároveň identifikovat a řešit potenciální rizika spojená se zneužíváním jejich dominantního postavení. Tato práce se snaží ponořit do této problematiky, analyzovat faktory vedoucí k dosažení největší kapitalizace technologickými společnostmi a zkoumat, jak může být jejich dominantní postavení využito nebo zneužito ve prospěch či na úkor hospodářské soutěže a inovačního prostředí.

Praktická část se bude věnovat reálné soudní praxi. Bude zde pojednáno, jak se společnosti snaží prosadit své ekonomické zájmy v neprospěch ostatních účastníků hospodářské soutěže. Jakým způsobem může Komise v takových situacích zasáhnout a nastavit postupnou regulaci technologického sektoru. Budeme se věnovat případovým studiím u společností Apple, Microsoft, Intel a Google. Bude zde brán zřetel na vymezení důležitých aspektů případů. Popisovat budu, jak vymezit relevantní trh a tržní sílu daného technologického gigantu. Dále se budu zaměřovat na budoucnost právní regulace technologického sektoru. Včetně eventuální právní regulace těchto dominantních společností, aby nedocházelo k zneužívání získané dominance v dramaticky rozvíjejícím se prostředí, jako je podnikání v online prostředí.

1 POJEM HOSPODÁŘSKÁ SOUTĚŽ

Tržní hospodářství je specifické svojí konkurenční povahou, která vyplývá ze soutěžení vzájemně si konkurujícími subjekty. Tyto subjekty se snaží zabezpečit svůj ekonomický růst, a to v rámci konkurenčních tlaků. Existuje hned několik definic, které vymezují hospodářskou soutěž, a technicky vzato mají pár základních znaků, díky kterým ji můžeme identifikovat. Těmito znaky jsou: soutěžní snažení více osob o jednu věc, pokus o dosažení nejlepšího možného výsledku, uspokojit zájem společnosti. Hospodářská soutěž a vztahy mezi lidmi jsou úzce spojené, protože v hospodářské soutěži se dějí podobné věci jako v jiných oblastech lidského života, kde se lidé potkávají. Když mluvíme o soutěži v oblasti vztahů, nazýváme ji hospodářskou soutěží. Ve snaze co nejvíce širokým způsobem popsat hospodářskou soutěž, je zapotřebí zakomponovat i ekonomické prvky soutěže. Jako popisuje ve své literatuře Knapa: „*soupeření dvou nebo více hospodářských subjektů na téže*

straně tržních vztahů (nabídka a poptávka) k dosažení hospodářského výsledku záležejícího v uskutečnění směny výrobků nebo služeb s týmiž potenciálními účastníky trhu, a to takové soupeření, které vzájemně ovlivňuje hospodářskou činnost těchto subjektů a vytváří na straně druhých potenciálních účastníků tržních vztahů objektivní možnost volby mezi různými soutěžními nabídkami či poptávkami.“³

1.1 Zákon o ochraně hospodářské soutěže

Zákon č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže a o změně některých zákonů (zákon o ochraně hospodářské soutěže), (dále jen jako „ZOHS“) prošel řadou novelizací. Tento pro nás důležitý zákon upravuje, jakým způsobem nahlížíme na hospodářskou soutěž. V úvodu zákona je upravena ochrana hospodářské soutěže na trhu výrobků a služeb. Ochrana je zde proti *vyloučení, omezení, narušení* nebo *ohrožení*, a to:

- a) *dohodami soutěžitelů (§ 3 odst. 1);*
- b) *zneužitím dominantního postavení soutěžitelů;*
- c) *spojením soutěžitelů; nebo*
- d) *orgány státní správy při výkonu státní správy, orgány územní samosprávy při výkonu samosprávy a při přeneseném výkonu státní správy a orgány zájmové samosprávy při přeneseném výkonu státní správy.⁴*

Nyní si přiblížíme, co jednotlivé pojmy znamenají.

Vyloučení soutěže je takové právně-ekonomické jednání, které zabraňuje jiným soutěžitelům se vůbec dané hospodářské soutěže účastnit. Mám tím na mysli situaci, kdy podnik v dominantním postavení jedná protisoutěžním způsobem tak, že vytlačí všechny jeho konkurenty na soutěžním relevantním trhu a donutí minoritní soutěžitele trh opustit. Co to znamená? Dominantní podnik zůstane na trhu zcela osamocen a bez působnosti konkurence vyloučil možnost soutěžního chování. Taková věc je tedy odporující hospodářské soutěži. Vyloučení může obsahovat další dva způsoby vyloučení hospodářské soutěže. První tento způsob vzniká v případě, kdy jeden ze dvou konkurujících soutěžitelů uzavírá *vertikální dohodu*. Tato dohoda

³ KNAP, K. Právo hospodářské soutěže, 1973, s. 17

⁴ §1 odst. 1 - Zákon č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže a o změně některých zákonů (zákon o ochraně hospodářské soutěže)

by byla uzavřena s odběrateli jednoho ze soutěžitelů. Tímto způsobem by vznikla situace, na jejímž konci je horizontální vyloučení jednoho ze soutěžitelů. Druhým způsobem jest, když všichni konkurující soutěžitelé relevantní trh ještě neopustili, ale soutěž vlastně neprobíhá.⁵

Omezení soutěže naznačuje, že i přes existenci soutěže je její rozsah uměle omezen. Technicky vzato může probíhající soutěž být omezena tím, že dva soutěžitelé, kteří se účastní na relevantním trhu, uzavřou dohodu o omezení vstupu dalších soutěžitelů na daný trh. Tím pádem i když soutěž stále pokračuje, možnost obohacení kvalitou vstupu nového soutěžitele na trh je zamezena.

Narušení soutěže je další mechanismus, který zákon zmiňuje. Tento aspekt slouží k doplnění mezery mezi vyloučením a omezením soutěže.

Posledním způsobem, kterým může dojít k narušení, je *ohrožení soutěže*. V oblasti ekonomické soutěže je takové ohrožení považováno za dostatečné, protože vzniká nekalým chováním mezi soutěžiteli. Konkrétně se jedná o uzavírání zakázaných dohod mezi subjekty soutěže. Tyto dohody mají odložený účinek, což znamená, že ačkoliv dohoda zatím neničí ekonomickou soutěž, v budoucnu by mohla situaci narušit.

1.2 Soutěžitel

Objasnění, kdo je soutěžitelem nám pomůže §2 ZOHS. Zde ustanovujeme soutěžitele jako:

1) Soutěžiteli podle tohoto zákona se rozumí fyzické a právnické osoby, jejich sdružení, sdružení těchto sdružení a jiné formy seskupování, a to i v případě, že tato sdružení a seskupení nejsou právnickými osobami, pokud se účastní hospodářské soutěže nebo ji mohou svou činností ovlivňovat, i když nejsou podnikateli.

Soutěžitelem se stáváte v situaci, kdy je možné danou soutěž buďto přímo ovlivňovat nebo se ji standardně zúčastnit. Tímto zúčastněním se v soutěži je myšlena

⁵ BEDNÁŘ, J. Aplikace soutěžního práva v rozhodovací praxi. Z rozhodnutí Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže, Komise a Evropského soudního dvora. Praha: C.H. Beck, 2005, s. 5-7

podnikatelská aktivita v rámci dané soutěže nebo jakákoli aktivita, která je schopna ovlivnit průběh hospodářské soutěže. Jak se ale vypořádat se situací, pokud by se soutěžitelem stalo sdružení právnických osob? Vzniklá situace nabízí východisko v podobě možnosti účasti i *non-subjektů*, které vznikají za pomoci seskupování a sdružování. Soutěžitelem není pouze ten, kdo se hospodářské soutěže účastní přímo a soutěží o přízeň zákazníků/klientů, ale i ten který „*nesoutěží*“⁶. Stavovské komory, sdružení apod. jsou schopny ovlivňovat samotnou soutěž, tudíž se z nich stávají soutěžitelé bez právní subjektivity.⁷

1.3 Relevantní trhy

V hospodářské soutěži je esenciální pojem relevantního trhu. Zákon jej definuje jako:

*„... trhem zboží, které je z hlediska jeho charakteristiky, ceny a zamýšleného použití shodné, porovnatelné nebo vzájemně zastupitelné, a to na území, na němž jsou soutěžní podmínky dostatečně homogenní a zřetelně odlišitelné od sousedících území.“*⁸

Velice důležité se považuje zvažování stupně soutěžního prostředí. Zde se zkoumají předpoklady pro svobodnou soutěž a ověřování velikosti tržní moci zúčastněných účastníků trhu. Relevantní trh tímto zjišťuje tzv. „*prostorový*“ a „*časový*“ souběh nabídky a poptávky po takovém zboží, které řadíme mezi zaměnitelné, vzájemně zastupitelné, shodné. Takové zboží by mělo mít podobnost ve vlastnostech, způsobu možného užití a konečné ceny. Konečné rozhodnutí o podobnosti zboží nakonec vždy bude určovat spotřebitel, protože spotřebitel uvede praxi, zdali je možné dané zboží používat pro stejný účel a zdali zboží bude plnit similární funkci.

Rozhodovací praxe Evropského soudního dvora (dále jen „ESD“) ve věci *United Brands company a United Brands Continental BD v. Komise* nám říká, že: „*možnost*

⁶ BEDNÁŘ, J, Op. cit sub. 5, s. 9

⁷ Sdružení a seskupení jsou *non-subjekty*, ale za jejich vytvořením stáli soutěžitelé s právní subjektivitou.

⁸ §2 odst. 2 - Zákon č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže a o změně některých zákonů (zákon o ochraně hospodářské soutěže)

*považovat výrobek za výrobek určitého druhu, který se dostatečně odlišuje od jiných výrobků, musí být možné, aby byl individualizován zvláštními znaky odlišujícími ho od jiného ovoce, které je s ním zaměnitelné pouze v omezeném rozsahu...*⁹ Komise zde jasně uvedla, že daný druh zboží, v tomto případě banány, jsou natolik odlišným ovocem, který má mít svůj vlastní samostatný trh. Dalším příkladem může být trh s kolovými nápoji. Tyto perlivé nápoje jsou natolik odlišné od alkoholických nápojů, proto opět mají svůj vlastní relevantní trh.¹⁰

Do prostorově vymezeného relevantního trhu řadíme oblast, která nabízí střet nabídky s poptávkou. Tento trh je opět v rámci jednoho druhu zboží. Prostorově vymezený trh musí splňovat dvě pravidla, tj. na jedné straně stejnorodé dodržování podmínek soutěžení a na straně druhé jsou tyto podmínky dostatečným způsobem odlišné, abychom je dokázali rozeznat od jiného existujícího trhu. Příkladem se uvádí různorodost cen obdobného zboží nebo geografické odlišnosti velikosti tržních podílů soutěžitelů. Zákon již nerozlišuje, jestli je relevantní trh celostátní či místní. Takové rozdělení je používáno pouze jako pomůcka sloužící Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže (dále jen „ÚHOS“), a to z důvodu eventuality protisoutěžního jednání na trhu celostátním nebo místním. Místním trhem se zpravidla stává trh, který je menší než státní, tj. území obce, okresu a kraje.¹¹ Jakým způsobem přistupuje ÚHOS k vymezení místního a celostátního trhu nám pomůže Rozhodnutí z roku 2003:

„... Účastníci řízení nabízejí spotřebitelům své zboží prostřednictvím sítě maloobchodních prodejen s rozmístěním po celém území republiky. Vztah nabídky a poptávky se realizuje na celém území za dostatečně homogenních podmínek (nebylo zjištěno, že by na části celostátního trhu platily pro maloobchodní prodej podmínky zřetelně odlišné). Z uvedeného důvodu se jedná o trh celostátní...“¹²

Důležité je zmínění i pohled delikttní způsobilosti teritoriality s přeshraničním účinkem. U soutěžního práva není totiž rozhodující, kde došlo k předmětnému jednání, ale kde se projeví účinky takového jednání. Tímto se dostáváme k tzv. „doktríně

⁹ Rozsudek Soudního dvora ve věci 27/76, *United Brands Company a United Brands Continental BV proti Komisi Evropských společenství* ze dne 14.2.1978

¹⁰ Rozsudek Komise ve věci *Coca-Cola*

¹¹ BEDNÁŘ, J., Op. cit. sub. 5, s. 13

¹² Rozhodnutí ÚHOS ve věci R 70, 71/2002, *Billa v Julius Meinl* ze dne 13.10.2003

účinku“¹³, kde její zdroj se nachází v judikatuře Spojených států amerických; případ *ALCOA*, kde soud v odůvodnění uvádí¹⁴, že:

*„... každý stát může dovozovat odpovědnost i vůči osobám, které nemají k tomuto státu poměr; za jednání v zahraničí, které mělo důsledky v hranicích reprezentovaných tímto státem.“*¹⁵

Doktrína účinků byla přijata i českým právem, protože na něj odkazuje §1 odst. 5 ZOHS: *„...se vztahuje i na jednání soutěžitelů, k němuž došlo v cizině, které narušuje nebo může narušit hospodářskou soutěž na území České republiky.“*

Na časové vymezení relevantního trhu záleží na opakující se dodávky určitého zboží. Může jít i o trh, který na sezónní dodávky zboží hledí jako na opakující se dodávky zboží. Takové zboží musí být dodáváno ve stejném časovém období a v pravidelném intervalu. Je na místě konstatovat, že určitá pravidelnost, trvanlivost a opakovatelnost jsou zásadními znaky v časovém vymezení relevantního trhu. Díky možnosti časového vymezení lze posoudit chování soutěžitelů u protisoutěžních dohod a zneužívání dominantního postavení, a to tím, že dokážeme posoudit potencionální spojování soutěžitelů. Relevantní trh tím může dosáhnout řadě odlišností od trhu nyní existujícího.¹⁶ V již citovaném rozhodnutí ÚHOS ve věci *Billa v. Julius Meinl*, nám ÚHOS definuje časové vymezení relevantního trhu následovně:

*„... V daném případě se jedná o trh trvalý, charakterizovaný pravidelně se opakujícími se dodávkami zboží denní spotřeby určeného k maloobchodnímu prodeji spotřebitelům v průběhu celého roku. Z uvedeného důvodu byl relevantní trh z hlediska časového vymezen jako trh trvalý...“*¹⁷

¹³ Z angl. *Effects doctrine*

¹⁴ PETR, M. a kol., *Zakázané dohody a zneužívání dominantního postavení v ČR*. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2010, s. 44

¹⁵ Rozsudek federálního odvolacího soudu USA ve věci *Aluminium Co. Of America*, 148 F.2d 416 ze dne 12. března 1945 [online]. [cit. 10.11.2023] Dostupné z: <https://law.justia.com/cases/federal/appellate-courts/F2/148/416/1503668/>

¹⁶ BEDNÁŘ, J, Op. cit. sub. 5, s. 16

¹⁷ Rozhodnutí ÚHOS ve věci R 70, 71/2002, Op. cit. sub. 12

Důležitou pomůckou pro určení relevantního trhu se používá SSNIP test, který ve svém názvu nese tzv. malé, ale významné zvýšení cen.¹⁸ Tato zkouška slouží k určení, zda odezva zákazníků a konkurence je dostatečně výrazná na to, aby zvýšení cen, které by provedl hypotetický monopolista, nebylo ziskové. Pro vyřešení tohoto na první pohled jednoduchého problému je třeba použít ekonomický přístup a provést analýzu. Abychom realizovali model SSNIP musíme odhadnout obchodní rozpětí hypotetického monopolisty, cenovou elasticitu poptávky, a nakonec vymodelování křivky na straně poptávajícího. Podstupovat takovou analýzu v každém potenciaálním soutěžním případě by bylo značně nákladné a zatěžující. Proto není od věci pouze následovat elementární myšlenku SSNIP testu a dojít k závěru s méně náročnou analýzou, tj. analýza interní dokumentace, mezinárodní porovnání, analýza cenové hladiny, spotřebitelské šetření, analýza produktu a jeho primární použití. Můžeme konstatovat, že bez této analýzy je spolehlivé vymezení relevantního trhu skoro nemožné.

Pokud dokážeme určit relevanci trhu, dokážeme díky tomu dojít k velikosti tržních podílů a k dalším ukazatelům koncentrace. Určení těchto ukazatelů může pomoci s definováním tržní síly jednotlivých soutěžitelů.

¹⁸ Z angl. *Small but Significant Non-transitory Increase in Price*. Tento test se také nazývá testem hypotetického monopolisty.

2 Pojem dominantního postavení

Dominantní postavení je zakotveno v ZOHS a to: „*Dominantní postavení na trhu má soutěžitel nebo společně více soutěžitelů (společná dominance), kterým jejich tržní síla umožňuje chovat se ve značné míře nezávisle na jiných soutěžitelích nebo spotřebitelích.*“¹⁹

Výše uvedená definice je odvozena po vzoru důležitého rozhodnutí ESD, který říká že:

*„... zakazuje jakékoli zneužití dominantního postavení podniku na společném trhu nebo jeho podstatné části, pokud může ovlivnit obchod mezi členskými státy, tj. pokud zakazuje jakékoli zneužití ekonomicky silného postavení podniku, které mu umožňuje bránit udržení účinné hospodářské soutěže na relevantním trhu tím, že mu umožňuje chovat se ve značné míře nezávisle na svých konkurentech a zákaznících a v konečném důsledku na spotřebitelích.“*²⁰

Chování, které ve značné míře nezávislé na spotřebitelích a soutěžitelích nevyvolává obtíže ve vysvětlování. Jak jsem výše zmiňoval, pojem soutěžitel je náležitě definován v §2 odst. 1 ZOHS, přičemž soutěžitel tedy obsahuje konkurenci i zákazníky (nejedná se pouze o spotřebitele). V rámci zneužívání dominantního postavení se nemusíme stavět pouze na stranu nabídky, ale takovou možnost máme i na straně poptávky.²¹ Tento fenomén je nazýván jako „*kupní síla*“²²

Významovým ukazatelem dominance je znatelně větší tržní síla, oproti svým skutečným nebo potencionálním konkurentům. V dikci zákonné je potom tržní síla uvedena jako:

„... jako sílu podle hodnotového vyjádření zjištěného objemu dodávek nebo nákupu na trhu daného zboží (tržní podíl) dosaženého soutěžitelem nebo soutěžiteli se

¹⁹ §10 odst. 1 zákona č. 143/2001 Sb., Zákon o ochraně hospodářské soutěže a o změně některých zákonů (zákon o ochraně hospodářské soutěže).

²⁰ Rozhodnutí 322/81 ve věci *Michelin*, odst. 30 s. 3503

²¹ BEDNÁŘ, J, Op. cit sub. 5, s. 118

²² Kupní síla se vztahuje ke schopnosti zákazníka snižovat ceny, zlepšovat kvalitu nebo „obecně navádět účastníky odvětví proti sobě“. Příklady kupní síly zahrnují větší a vlivné zákazníky, kteří požadují vyšší kvalitu výrobků za nižší ceny.

*společnou dominancí v období, které je zkoumáno podle tohoto zákona a podle dalších ukazatelů, zejména podle hospodářské a finanční síly soutěžitelů, právních nebo jiných překážek vstupu na trh pro další soutěžitele, stupně vertikální integrace soutěžitelů, struktury trhu a velikosti tržních podílů nejbližších konkurentů.*²³

Tato tržní síla se zpravidla vyjadřuje tzv. „tržním podílem“, a proto se tedy dominantní podnik mnohem méně vystavuje soutěžním tlakům. Význam ukazatele tržního podílu podtrhnul ESD rozhodnutím ve věci *Hoffmann-La Roche v. Komise* a uvádí: „Existence dominantního postavení může vyplývat z několika faktorů, které samostatně nemusí být rozhodující, ale mezi těmito faktory je velmi důležitá existence velmi velkých podílů na trhu.“²⁴

Zákon v současném znění určuje vyvratitelnou domněnku: „...dominantní postavení nezaujímá soutěžitel nebo soutěžitelé se společnou dominancí, kteří ve zkoumaném období dosáhli na trhu menší než 40 % tržní podíl.“²⁵ Tržní podíly a jejich určení by mělo být stále pouze prvotním krokem analýzy. Příkladem můžeme říci, pakliže dosáhneme analýzou k tomu, že podnik má tržní podíl nad určitou úroveň, nemusí jít nutně o dominantní postavení.²⁶ Není zase vždy pravidlo pozitivně existujícího vztahu mezi tržními podíly a tržní silou. V tomto případě lze uvést příklad s nadbytečnou kapacitou a nízkou bariérou vstupu na trh. Jsou to faktory, které relativizují význam tržního podílu. Je potřeba upozornit na možnost se dívat na věc opačným způsobem. Lze konstatovat dominující postavení podniku s podílem nižším než 40 %, a to proč? V situaci, kdy je na trhu podnik s podílem okolo 30 % a k tomu dalších 10 konkurenčních podniků s menším 7 % tržním podílem je poté možné, že hlavní hráč by mohl mít sílu určovat výši cen. Jinačí by byla situace, kdy máte 40 % tržního podílu, ale máte konkurenci v podobě dvou 30 % podílů na trhu. Tito dva soutěžitelé se mohou spojit a předčit Vás.²⁷

Pro finální vyhodnocení dominantního postavení je potřeba znát jasně vymezený relevantní trh, ocenění tržní síly soutěžitele nebo soutěžitelů, a na něm je poté možné usoudit, jestli se jedná o dominantní postavení. Zákonem není úplně

²³ §10 odst. 1 zákona č. 143/2001 Sb.

²⁴ Rozhodnutí 85/76 ve věci *Hoffmann-La Roche v. Komise*, odst. 39, s. 520

²⁵ §10 odst. 3 zákona č. 143/2001 Sb.

²⁶ RAUS, D., NERUDA, R. Zákon o ochraně hospodářské soutěže. Komentář. 2. vydání, Praha: Linde, 2006, s. 162

²⁷ BEDNÁŘ, J, Op. cit sub. 5, s. 125

upřesněno, co znamená *značná míra nezávislosti*, ale můžeme konstatovat, že Úřadu je v tomto směru umožněn prostor pro správní uvážení nad věcí. Nakonec je také podstoupit posouzení, zda může dominantní postavení soutěžitele zamezit tzv. „*Bránění zachování účinné hospodářské soutěže*“²⁸.

²⁸ Z angl. *hinder the maintenance of effective competition*

3 Zneužití dominantního postavení

Pokud je zde existence dominantního postavení *a priori* to nezakládá zneužívání dominantního postavení. Ano, dominantní soutěžitel se může chovat do značné únosné míry nezávisle na jiných soutěžitelích a spotřebitelích. Z právního hlediska je pro nás důležité, zda tento dominantní podnik takové postavení „...zneužívání na újmu jiných soutěžitelů nebo spotřebitelů...“²⁹, a takové jednání je už zakázané. Nepostihuje se dominantní postavení jako takové (*per se*), nýbrž až jeho zneužívání (*abuse*), jak uvádí rozsudek Tribunálu Evropské unie ve věci *Microsoft*:

*„... Musí být rovněž připomenuto, že i když konstatování existence dominantního postavení samo o sobě neznámá žádnou výtku vůči dotyčnému podniku, tento podnik má nicméně, bez ohledu na příčiny takového postavení, zvláštní odpovědnost za to, že jeho chování nebude na újmu účinné a nenarušené hospodářské soutěži na společném trhu.“*³⁰

Zákon nám neudává přímou definici zneužití dominantního postavení, avšak zákon uvádí demonstrativní výčet, jak dominantní postavení můžeme rozpoznat. Podniky označované jako dominantní mohou zneužívat svého postavení zejména:

- a) „přímé nebo nepřímé vynucování nepřiměřených podmínek ve smlouvách s jinými účastníky trhu, zvláště vynucování plnění, jež je v době uzavření smlouvy v nápadném nepoměru k poskytovanému protiplnění;
- b) vázání souhlasu s uzavřením smlouvy na podmínku, že druhá smluvní strana odebere i další plnění, které s požadovaným předmětem smlouvy věcně ani podle obchodních zvyklostí nesouvisí;
- c) uplatňování rozdílných podmínek při shodném nebo srovnatelném plnění vůči jednotlivým účastníkům trhu, jimiž jsou tito účastníci v hospodářské soutěži znevýhodňováni;
- d) zastavení nebo omezení výroby, odbytu nebo výzkumu a vývoje na úkor spotřebitelů;
- e) dlouhodobé nabízení a prodej zboží za nepřiměřeně nízké ceny, které má nebo může mít za následek narušení hospodářské soutěže; a

²⁹ §11 odst. 1 zákona č. 143/2001 Sb.

³⁰ Rozsudek Tribunálu ve věci T-201/04 *Microsoft v. Komise*, ze dne 17.9.2009, bod III preambule, odst. 229

- f) *odmítnutí poskytnout jiným soutěžitelům za přiměřenou úhradu přístup k vlastním přenosovým sítím nebo obdobným rozvodným a jiným infrastrukturním zařízením, které soutěžitel v dominantním postavení vlastní nebo využívá na základě jiného právního důvodu.*³¹

Zajímavé jsou rozdílné požadavky soutěžení dominantního podniku, protože na takový podnik se kladou rozdílné nároky než na standardně veliké soutěžitele. Mohou totiž nastat právní momenty, kdy klasický soutěžitel si vybírá, s kým bude spolupracovat v rámci trhu a za takové jednání nemůže být ani potrestán.³² V demokratické společnosti to zní jako absolutní samozřejmost. Změna nastává u dominanta, kterému je vlastně omezena autonomnost vůle rozhodování. Pro něj to znamená, že je mu do značné míry omezena možnost strategického byznysového uvažování. Dominantní podnik nesmí odmítnout s kým a za jakých obchodních podmínek bude spolupracovat s jinými soutěžiteli, aby nevznikal až neúnosný *gap*³³ mezi podnikem se značným tržním podílem a zbytkem soutěžitelů.

Zneužití dominantního postavení také přibližuje článek 102 Smlouvy o fungování Evropské unie³⁴ (dále jen „SFEU“) následovně:

*„S vnitřním trhem je neslučitelné, a proto zakázané, pokud to může ovlivnit obchod mezi členskými státy, aby jeden nebo více podniků zneužívaly dominantního postavení na vnitřním trhu nebo jeho podstatné části.“*³⁵ Tento článek se stal inspirací pro ZOHS., který je rozšířen ještě o další protisoutěžní jednání.

Z obou legislativ tedy vyplývá nemožnost jakékoli výjimky za zneužití dominantní postavení, a tudíž hovoříme o absolutním zákazu, na rozdíl od § 3 odst. 4 ZOHS, kde odchylky možné jsou. Český ZOHS je interpretován v *eurokonformním* výkladu, takže při jeho posuzování je běžná praxe se dívat na evropské *judikatorní* znění.

³¹ §11 odst. 1, bod a-f, zákona č. 143/2001 Sb.

³² BEDNÁŘ, J, Op. cit sub. 5, s. 127-128

³³ Tento pojem značí *výkonnostní mezeru*, která je znatelná mezi podniky.

³⁴ Dříve jako: *Sdělení komise – Pokyny k prioritám Komise v oblasti prosazování práva při používání článku 82 Smlouvy o ES na zneužívající chování dominantních podniků vylučující ostatní soutěžitele* ze dne 24.2.2009

³⁵ Článek 102 SFEU ze dne 1. prosince 2009

3.1 Druhy zneužití dominantního postavení

Abychom více pochopili, jak se projevuje zneužití dominantního postavení, popíší zde rozdělení základních kategorií zneužívání a jejich příklady. Mezi základní rozdělení považujeme formy dominantního postavení, tj. *vylučovací praktiky, vykořisťování a strukturální zneužití*.³⁶

První protisoutěžní jednání je *vylučovací praktika*. Hlavním a jediným cílem této metody je kompletně vyloučit konkurenci z relevantního trhu. *Poté na úkor konkurence posilovat své dominantní postavení, příkladem se uvádí účtování nepřiměřeně nízkých/ predátorských cen, odmítnutí dodávek či protisoutěžní stlačení marží*.³⁷

Vykořisťovatelská metodika má za hlavní cíl poškodit spotřebitele či odběratele. Děje se to účtováním nepřiměřeně vysokých cen. Takové jednání můžeme chápat spíše jako důsledek ekonomického úspěchu dominantního podniku a soutěže jako takové, a proto je jejich napravení ponecháváno spíše na volném tržním mechanismu. Takový přístup je více vlastní USA, která nepovažuje za protisoutěžní jednání nepřiměřeně vysoké monopolní ceny, protože takové ceny chápe spíše jako dostatečnou odměnu v kapitalistické společnosti. Evropská komise (dále jen „EK“) se v současné době spíše soustředí na postihování vylučovacích praktik, protože ty považuje za velice nebezpečné.³⁸

Strukturální zneužití se projevuje fúzí nebo akvizicí podniků. ZOHS tvoří legislativní základ pro kontrolu spojování soutěžitelů. Nejde však vždy o každou fúzi nebo akvizici. Strukturální zneužití musí plynout z § 12 ZOHS a následující. Spojování soutěžitelů, které musí podléhat povolení ÚHOS, tj. podniky pohybující se na: „...celkovém čistém obratu všech spojujících se soutěžitelů dosaženým za poslední ukončené účetní období na trhu České republiky je vyšší než 1,5 miliardy Kč a alespoň dva ze spojujících se soutěžitelů dosáhli každý za poslední ukončené účetní období na trhu České republiky čistého obratu vyššího než 250 milionů Kč.“³⁹

³⁶ BEDNÁŘ, J, Op. cit sub. 5, s. 128

³⁷ NEJEZCHLEB, K., HAJNÁ, Z., BEJČEK, J. Ekonomické metody v soutěžním právu. 1. vydání Brno: Masarykova univerzita, Právnická fakulta, 2014, s. 159

³⁸ NEJEZCHLEB, K., Op. cit. sub 26, s. 160

³⁹ §13, bod a, zákona č. 143/2001 Sb.

Obdobnou fúzi procházela i česká kyberbezpečnostní společnost Avast, která se v roce 2022 stala součástí podnikatelského portfolia společnosti Gen Digital. Cenovka fúze se pohybovala na 211 miliardách korun českých, takže tato transakce musela proběhnout pod drobnou analýzou *Úřadu pro hospodářskou soutěž a trhy*⁴⁰, který nese funkci jako britský antimonopolní úřad. Fúze probíhala ve Velké Británii z důvodu kótování akcií na *Londýnské burze cenných papírů*⁴¹.

⁴⁰ Z angl. *Competition and Markets Authority*

⁴¹ London Stock Exchange je akciová burza se sídlem v Londýně. Byla založena v roce 1801. Je považována jako jedna z největších burz na světě.

4 Hospodářská soutěž na digitálních trzích

Hospodářská soutěž na digitálních trzích má jiná specifika než klasický trh. Už jen tím, že dynamičnost prostředí je obdivuhodná a možnosti dosahování zisků v takto rychle se rozvíjejícím trhu bere dech. Není tedy divu, že technologičtí giganti jsou na vrcholu v žebříčku společností s největší tržní kapitalizací. Technologické společnosti mají rozdílnější služby než klasická odvětví. Tradiční hospodářská soutěž není v digitální ekonomice vždy proveditelná. Domnívám se, že regulace těchto rychle se vyvíjejících a diverzifikovaných trhů, je regulace organizující celé odvětví, spíše nehodící se. Nástroje regulující soutěž se musí více přizpůsobit novému prostředí. Tato kapitola bude popisovat jakým způsobem funguje hospodářská soutěž na trhu technologických společností, jaké služby poskytují technologické společnosti a proč jsou považovány za dominantní.

4.1 Online platformy

Hospodářská soutěž na trhu technologických společností se odehrává na online platformách, které můžeme rozdělit na tzv. „vícestranné“ a „dvoustranné“ digitální trhy, kde jsou uživatelé propojeni v rámci dané platformy a tím se usnadňuje jejich obchodní interakce. Platformy jsou velice rozšířené i na poli zpřístupnění komunikace nebo výměny informací. Účastníkem digitální ekonomiky je kupující, který nakupuje službu či produkt. Mezi další osoby činné v této sféře je inzerent, prodejce a v neposlední řadě vývojář softwaru, přičemž tento výčet osob nemusí být konečný.

Z historického hlediska jsou vícestranné platformy známé i z „off-line“ prostředí. Klasickým případem je trh, kde se lidé potkávali a směňovali služby či produkty. Tedy hlavním úkolem klasického trhu bylo propojovat kupující a prodávající. V dnešní době je díky technologickému pokroku irelevantní, jestli jste fyzicky na „tržišti“. Právě tato absolutní svoboda týkající se prostředí „on-line“ platform má svá úskalí, která je třeba správně regulovat.

Na ucelené definici online platformy nepadne společenská shoda, protože bychom mohli definovat až moc úzkoprofilovým stylem, a naopak velice obecná definice je také na škodu. Velice dobře vystihuje online platformu *JRC Institute for Perspective Technological Studies*, a to následujícím způsobem, kdy online platforma musí mít:

- schopnost usnadňovat a získávat hodnotu z přímých interakcí nebo transakcí mezi uživateli;
- schopnost shromažďovat, používat a zpracovávat velké množství osobních i neosobních údajů, mimo jiné za účelem optimalizace služeb a zkušeností každého uživatele. Tato schopnost agregovat údaje poskytuje platformám informační výhodu oproti jednotlivým uživatelům platformy a způsobuje informační asymetrii;
- schopnost budovat sítě, kde každý další uživatel zlepší zkušenosti všech stávajících uživatelů - tzv. „síťové efekty“;
- schopnost vytvářet a formovat nové trhy do efektivnějších uspořádání, která přinášejí výhody uživatelům, ale mohou také narušit tradiční trhy. Schopnost organizovat nové formy občanské participace založené na shromažďování, zpracování, úpravě a editaci informací; a
- spoléhání se na informační technologie jako na prostředek k dosažení všech výše uvedených cílů.⁴²

4.2 Ekonomika obchodních modelů online platform

Hlavní jednotkou obchodního modelu platformy je uživatel, ten je zde něco jako surovina, která se obchoduje. Pro vícestranné platformy je důležitá poptávka jedné skupiny, která závisí na poptávce po službách druhé skupiny.

Tradiční obchodní model je považován jako lineární. Aby podnik mohl poskytnout zákazníkovi jejich unikátní výrobek, je potřeba si projít kompletní cestou vývoje a výzkumu takového produktu. Poté je potřeba si projít procesem výroby, kde opět vznikají náklady ve smyslu smlouvání dodavatelů, kteří poskytují důležité komponenty pro výrobek, následná distribuce výrobku a prodej. Rozložení rolí v procesu kompletního dodání výrobků mohou být různá, ale obecným jazykem můžeme konstatovat, že hodnota se vytváří nahoře a proudí dolů, aby byla dodána spotřebiteli.

⁴² For a detailed discussion of different approaches to defining online platforms, see: Martens, B. (2016) “An economic policy perspective on online platforms”. JRC/IPTS Digital Economy Working Paper 2016-05, [online]. [cit. 26.10. 2023] Dostupné z: <https://joint-research-centre.ec.europa.eu/system/files/2016-05/JRC101501.pdf>

Podniky fungující na vícestranném trhu nejsou lineární. Jedni uživatelé platformy přináší hodnotu druhé skupině a také samotné platformě. Konsekvencí toho mohou existovat určité závislosti mezi skupinami jako jsou (mimo jiné):

- výrobci doplňkových produktů (např. vývojáři aplikací) a koncoví zákazníci (hráči);
- inzerenti a čtenáři;
- nakupující a prodejci;
- zájemci o práci a náboráři;
- poskytovatelé ubytování a zájemci o ubytování; a
- poskytovatelé dopravy a cestující.

Poptávka jednotlivých skupin zákazníků po platformě souvisí s nabídkou ostatních skupin zákazníků platformy a naopak.

Pro uvedení v kontext, platforma *Steam* propojuje vydavatele videoher s hráči, přičemž vydavatelé tvoří jednu stranu platformy a hráči druhou. Stejně tak *Airbnb* spojuje majitele nemovitostí s nájemci a *eBay* propojuje kupující s prodejci. U oboustranných platform je prospěch, který jedna strana získává, ale je závislá na účastnících druhé strany nejen na jejich počtu, ale také na jejich identitě. Ovlivňuje to i způsob, jakým je platforma řízena.

4.3 Vícestranné trhy

Standardní obchodní model je tzv. „*potrubní*“ model, kde je přidaná hodnota v tom, že hlavní část služby nebo produktu obstarává dodavatel. U vícestranného modelu se ta daná hodnota nevytváří u dodavatele, nýbrž u jiných uživatelů. Není zde potřeba faktoru dodavatele. Tento koncept je popsán jako tzv. „*síťový efekt*“.

U vícestranných platform však běžně neplatí pouze jedna strana uživatelů. Uživatelé na „neplaticí“ straně poskytují platformě svá data a taktéž svojí samotnou účastí skrze síťové efekty zvyšují užitek služby pro druhou „platicí“ stranu.⁴³

⁴³ ŠMEJKAL V. Výzvy pro evropský antitrust ve světě vícestranných online platform. *Antitrust: Revue soutěžního práva*. 4/2016, 105-114, s. 105.

Provozovatel dokáže tímto druhem obchodního modelu snížit enormním způsobem transakční náklady. Proto je zde zaměřena veliká pozornost vývojářů k tomu, aby používání platformy bylo co nejvíce uživatelsky přívětivé. Provozovatel platformy tedy sladí obě strany, a to např. vyhledávací funkcí, pravidly chování, postupy při řešení sporné agendy, nástroje zvyšující důvěryhodnost stran (ověření totožnosti, bankovní identity, telefonního čísla, emailové adresy), recenzí a způsobem provedení platby. Určitá část autorů navrhuje rozlišení tří druhů platform: *Koordinátor poptávky*, *tvůrce publika*, *tvůrce trhu*.

Koordinátor poptávky jsou softwarové platformy, platební systémy nebo operační systémy. Oni koordinují poptávku mezi skupinami uživatelů platform.

Tvůrci publika dělají pouze přiřazení inzerenta k publiku. *Tvůrci trhu* jsou důležití v tom, že oni spojují odlišné skupiny obchodujících uživatelů tak, aby co nejvíce zvýšili pravděpodobnost shody a zároveň snižují náklady na vyhledávání druhého uživatele.⁴⁴

Samotné platformy ještě rozlišujeme na *transakční* a *netransakční*. Jde o to, že někteří uživatelé se mohou účastnit platformy, aniž by se zapojili do samotné transakce. Bavíme se o elektronické aukci, zadáním inzerce v novinách, vlastnictví prodejního místa, tudíž externalita účasti v platformě vzniká pouhým připojením.

4.4 Výnosy z rozsahu

Proč je nový digitální trh neslučitelný s tradičními způsoby hospodářské soutěže je značný výkaz výnosů z rozsahu. Kdy náklady na výrobu jsou neúměrně nízké než úměrný počet obsluhovaných spotřebitelů. I když taková myšlenka platila vždy, protože velké továrny a velké prodejny jsou na množství efektivnější než menší. Digitální svět tento jev posouvá do extrému. Důvodem je jednou vytvořená informace, kterou můžeme přenášet k velkému počtu lidí s nízkými náklady. Příkladem bych uvedl: jakmile spustíme jednu aplikaci, může tento produkt poměrně velice levně sloužit stovkám tisíc uživatelům. Neznamená to nulové náklady na obsluhu těchto uživatelů, ale spíše pomalý nárůst těchto nákladů, oproti významnému

⁴⁴ See: David Evans, "The Antitrust Economics of Multi-Sided Platform Markets", [online]. [cit. 26.10. 2023] Dostupné z: <https://www.justice.gov/atr/single-firm-conduct-hearings-comment-david-evans-2>

nárůstů počtu uživatelů.⁴⁵ S narůstajícím počtem konkurentů na stejném trhu by se stalo obtížnějším pokrýt vlastní náklady. To znamená, že s větším počtem soutěžitelů na trhu by bylo komplikovanější dosáhnout zisku, protože by konkurence byla intenzivnější. Pokud by všichni dokázali pokrýt své celkové náklady, cena produktu by musela být stanovena na úrovni vyšší, než náklady spojené s obslužením dalšího zákazníka. To znamená, že cena by byla nad mezními náklady. Každý soutěžitel by měl zájem o snížení ceny svých produktů s cílem přitáhnout zákazníky a přečerpat je od konkurence. Tím by mohli získat větší podíl na trhu a úspěšně konkurovat.⁴⁶

K pochopení nárůstu bezplatných služeb přispívá také přítomnost velkých úspor získaných z profitability. Jsou existující důkazy o tom, že *nulová cena* je zkrátka lákavá. Když cenou dosáhneme k nule, dochází přerušení poptávky směrem nahoru. Nyní soutěžitel na digitálních trzích stojí před dilematem, jestli bude za svoji službu vybírat poplatky, nebo služba bude distribuována za *nulovou cenu*, přičemž příjmy budou plynout z reklam na platformě.

4.5 Síťové externality

Příjemné uživatelské zkušenosti s technologií nebo službou rostou s počtem lidí, kteří jí začnou aktivně využívat. V důsledku toho není dostatečné, aby nový účastník na trhu pouze nabídl vyšší kvalitu nebo nižší ceny než stávající provozovatel; musí také přesvědčit uživatele stávajícího operátora, aby přešli na jeho vlastní služby. Síťové efekty by tak mohly zabránit tomu, aby lepší platforma vytlačila zavedeného operátora. Velikost této tzv. „*výhody zavedeného operátora*“ závisí na různých faktorech, včetně možnosti *multi-homing*⁴⁷, přenositelnosti dat a interoperability dat.

⁴⁵ CRÉMER, J., DE MONTJOYE, Y.A., SCHWEITZER H. - *Competition Policy for the digital era* Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2019, s. 20, ISBN 978-92-76-01946-6, Catalogue number: KD-04-19-345-EN-N [online]. [cit. 8.11.2023] Dostupné z: <https://ec.europa.eu/competition/publications/reports/kd0419345enn.pdf>

⁴⁶ CRÉMER, J., DE MONTJOYE, Y.A., SCHWEITZER H. – Op. cit. sub 41 s. 20

⁴⁷ *Multi-homing* je metoda konfigurace jednoho počítače, tzv. hostitele, s více než jedním síťovým připojením a IP adresou. Metoda *multi-homed* poskytuje rozšířené a spolehlivé připojení k internetu, aniž by byl ohrožen efektivní výkon.

5 Hospodářská soutěž na digitální platformě

V nedávné době se pozornost zaměřila na skutečnost toho, že zvláštním rysem zprostředkovatelské funkce platformem je doprovázení stanovování pravidel, a dokonce jejich vymáhání. Mnoho platformem fungující jako tržiště se chová jako pravý regulátor. Určuje náladu na platformě a vlastně se přeměňuje do role státních institucí.

„... největší platformové podniky se složitostí problémů, kterým čelí, se podobají problematice na státní úrovni. S více než 1,5 miliardy uživatelů dohlíží Facebook na „populaci“ větší než Čína. Google zpracovává 64 % online vyhledávání v USA a 90 % vyhledávání v Evropě, zatímco Alibaba ročně zpracovává transakce v hodnotě více než 1 bilionu jüanů (162 miliard amerických dolarů) a představuje 70 % všech obchodních zásilek v Číně. Platformové podniky tohoto rozsahu ovládají ekonomické systémy, které jsou větší než všechny ostatní národní ekonomiky s výjimkou těch největších.“⁴⁸

Určení pravidel platformami bude mít různé formy v závislosti na jejich struktuře a funkcích. Například v případě „regulační“ role vyhledávače se tato funkce výrazně kryje s návrhem *algoritmu řazení výběrem*⁴⁹, což je základním prvkem poskytované služby. Jiné platformy implementují pravidla a instituce, která přesahují pouhé vyhledávání a formují celkový provoz trhu, včetně vztahů mezi různými účastníky platformy. To může zahrnovat regulaci přístupu a vylučování z platformy, nastavení pravidel pro prezentaci nabídek prodejců, řízení údajů, stanovení systémů hodnocení, kontrolu přístupu ke generovaným informacím na platformě, stanovení minimálních standardů pro doručování a politiky vrácení zboží, vytvoření vzorových smluv, implementaci cenových kontrol a definici optimálních podmínek a dalších ustanovení. Tyto pravidla a její „tržní design“ ovlivňují dynamiku hospodářské soutěže a způsob, jakým se trh vyvíjí.

Tvrdíme-li, že společnosti vlastníci dominantní platformy mají v důsledku své role, jako regulátorů povinnost zabezpečit, aby hospodářská soutěž na jejich platformách

⁴⁸ PIFFAUT, H., „*Platforms a call for data-based regulation*“, CPI Antitrust Chronicle, květen 2018, s. 10-17 [online]. [cit 23.11.2023] Dostupné z: https://www.competitionpolicyinternational.com/wp-content/uploads/2018/05/AC_May.pdf

⁴⁹ Algoritmus *řazení* nebo *třídění* je postup, který zajistí uspořádání specifické sady datových znaků, jako je pole, seznam nebo soubor, do požadovaného pořadí. Při porovnávání se obvykle nevyužívá celý záznam, ale spíše jedna nebo více jeho částí, známých jako klíče.

byla spravedlivá, nestranná a prospěšná pro uživatele. Poukazují, že se nejedná o nový požadavek, protože sportovní svazy a sportovní ligy podléhaly obdobným typům požadavkům na interní regulaci. Tato otázka se v poslední době dostala do popředí zájmu v případě platform, které hrají dvojí roli: současně provozují tržiště a prodávají nebo nabízejí na těchto tržištích své vlastní produkty a služby. Tento typ dvojí role by jistě ovlivnil analýzu konkrétních praktik v případech týkajících se hospodářské soutěže, ale domnívám se, že odpovědnost by se měla vztahovat na všechny dominantní platformy. I na ty, které tuto dvojí roli nehrají.

Je naprosto přirozené, že platformy stanovují svá vlastní pravidla; tato skutečnost sama o sobě není problémem. Měli bychom vítat soutěž mezi různými obchodními modely a architekturami platform a podporovat inovace v této oblasti. Tyto formy inovací umožnily platformám dosáhnout vysoké efektivity tím, že umožňují transakce, které byly dříve nemožné. Očekáváme, že platformy s cílem maximalizovat zisk mají motivaci vytvářet dobrá pravidla, aby jejich platforma byla pro uživatele co nejhodnotnější. V případě oboustranných platform očekáváme, že tato pravidla budou prospěšná oběma stranám, aby mohly těžit ze síťových externalit.

Nemusí to však platit vždy. Nelze například vyloučit, že by dominantní platforma mohla mít pobídky k prodeji „*monopolních pozic*“ prodávajícím tím, že by kupujícím ukazovala alternativy, které nesplňují jejich potřeby. Například mohou být stránky pro rezervaci hotelů často nabízející přednostní umístění hotelům, které platí vyšší provizi. Vzhledem k tomu, že potenciální kupující zřídka kdy procházejí stránku s výsledky a téměř nikdy nekliknou na druhou stránku. Vzniká *de facto* situace, kdy je přidělena těmto hotelům tržní síla nad potenciálními klienty. Na druhou stranu by platforma, která se zaměřuje na přitahování individuálních uživatelů, mohla nabídnout výhodné podmínky pro spotřebitele tím, že by sdílela část své monopolní moci s podnikateli.

Pro řešení těchto typů problémů by mohlo být užitečné akceptovat situaci, kdy dominantní platformy mají odpovědnost za to, jaká pravidla se zvolí. Dále, že platformy nebudou bez objektivního odůvodnění bránit volné, nenarušené a živé hospodářské soutěži. Pravidla poskytovaná dominantní platformou se nesmí nacházet v rozporu s pravidly hospodářské soutěže. Taková pravidla nesmí záměrným způsobem vylučovat nebo diskriminovat ostatní soutěžící. Dominantní platforma, která

zřizuje trh, musí na tomto trhu zajistit rovné podmínky a nesmí využívat své pravomoci stanovovat pravidla k určování výsledků hospodářské soutěže. To je mnohdy problematické udržet.

Nekladení takových povinností není unikátní pro prostředí online světa. Podle ustálené judikatury nejsou orgány s regulační funkcí omezeny pouze pravidly volného pohybu. Specifická omezení pro výkon této regulační role vyplynula také z oblasti práva hospodářské soutěže. Příslušné zásady byly zejména vypracovány až se soudní praxí, týkající se sportovních svazů a lig⁵⁰, jenž při organizaci sportovních soutěží stanovují pravidla, která určují, kdo má právo účastnit se a kdo by měl být vyloučen. Také pravidla samotné hry a podobně. Judikatura odvozená z článku 101 SFEU, stanovuje taková pravidla, která nesmí narušovat hospodářskou soutěž.

Všechny možné střety zájmů sportovních asociací, které mají regulatorní funkci, si všímá i rozhodnutí EK, a to na základě článku 101 SFEU: „výkon regulační pravomoci Mezinárodní bruslařské unie, by měl podléhat omezení, aby se zabránilo narušení hospodářské soutěže upřednostňováním jejich vlastních sportovních akcí nebo jejich členů před akcemi organizátorů třetích stran.“⁵¹

I když základy pro hodnocení pravomoci platformy vytvářet pravidla obvykle vycházejí spíše z článku 102 SFEU, než z článku 101 SFEU, principy pro identifikaci vyloučení, které narušují hospodářskou soutěž budou s nejvyšší pravděpodobností podobné. Pokud jde o obecnější zásadu zakazující narušení hospodářské soutěže, které nelze ospravedlnit účelem stanovování pravidel, dominujícímu subjektu s pravomocí stanovovat pravidla by neměl být aplikován nižší standard, než byl vyvinut v rámci článku 101 SFEU pro horizontální dohody o stanovování pravidel, pokud mají relevantní dopady na třetí strany.

⁵⁰ Rozsudek Soudního dvora ve věci C-519/04 P, *David Meca-Medina a Igor Majcen v. Komise* ze dne 18.7.2006 Meca-Medina a Majcen byli profesionálními plavci na dlouhé tratě. Proběhlo zde diskvalifikování kvůli pozitivnímu testu na nandrolon, což je zakázaný anabolický steroid. Argumentovali, že stanovené hodnoty Mezinárodním olympijským výborem (MOV) a Mezinárodní plaveckou federací (FINA) byly příliš restriktivní a záměrně přizpůsobeny ekonomickým zájmům MOV. V důsledku toho požadovali, aby byl zákaz prohlášen za neplatný. I když ve svém odvolání neuspěli, citovaný text naznačuje, že ESD souhlasil s tím, že MOV a FINA měly legální povinnost stanovit pravidla, která minimálně omezují soutěž.

⁵¹ Rozhodnutí Komise ve věci AT 40208, *Pravidla způsobilosti Mezinárodní bruslařské unie*, odst. 137, ze dne 8. prosince 2017

6 Technologické společnosti

Přesná zákonná definice není k dispozici, ale můžeme digitální technologickou společnost definovat jako podnik, který je zaměřen na vývoj a následnou výrobu technologického produktu. S tím je související i poskytování služby k těmto technologickým produktům ve smyslu poskytování počítačového přenosu informací, distribuce, komunikace, experimentální, laboratorní a technický vývoj služby. Technologická společnost neustále vyvíjí a inovuje své produkty, aby stále docházelo k dosažením profitabilní činnosti a následné využití reinvestice zpět do podniku. Tímto způsobem lze velice dobře „škálovat“⁵² technologickou společnost, protože překážky fyzické koncepce podnikání zde odpadá. Navíc technologičtí giganti jsou zajímaví v tom, že jsou absolutní špičkou v agilním řízení podniku. Dokáží velice dobře predikovat a přetransformovávat své podnikatelské aktivity na potřeby trhu. U vedení společnosti odpadá zdoluhavá demokratická diskuse, protože je zde prvek CEO, který vede finální rozhodovací proces ve velmi krátkém čase, a to s plnou odpovědností. Osobně si myslím, že tomu tak je z historického vývoje technologických společností, neboť všichni technologičtí giganti vznikaly jako start-up⁵³, což je přímo esence agilního řízení podniku.

Digitální technologická společnost je klasickým soutěžitelem v dikci zákonné, tj. *„Soutěžiteli podle tohoto zákona se rozumí fyzické a právnické osoby, jejich sdružení, sdružení těchto sdružení a jiné formy seskupování, a to i v případě, že tato sdružení a seskupení nejsou právnickými osobami, pokud se účastní hospodářské soutěže nebo ji mohou svou činností ovlivňovat, i když nejsou podnikateli.“*⁵⁴

Nyní si představíme ty nejúspěšnější společnosti současnosti s enormní tržní kapitalizací.

⁵² Škálování je převzato z anglického „Scalability“ - znamená to rozvoj podniku tak, aby jeho příjmy stále více převyšovaly náklady.

⁵³ Ucelená definice „start-up“ společnosti není jednotná. Můžeme ji definovat jako společnost, která je nově založená, rychle rostoucí, s nízkými počátečními náklady a vyšším podnikatelským rizikem než u standartních podnikatelských aktivit. Zajímavé je, že až 10,7 % evidovaných zaměstnanců v USA pracuje ve start-up společnosti, kde průměrná rentabilita ROI musí být 25 % ročně, aby se vyplatilo takové podnikatelské riziko podstupovat. Těchto 10,7 % zaměstnanecké populace pracuje v segmentu, kde je nutné růst ročně minimálně o 25 %, a to má za následek potencionální zisk ve výši 2,5 % do HDP USA, o kterých lze uvažovat.

⁵⁴ §2 odst. 1, zákona č. 143/2001 Sb.

6.1 Apple

Apple Inc. (dále jen jako „Apple“), je jeden z nejhodnotnějších podniků současné společnosti. Důvodem takového podnikatelského úspěchu je kombinace služeb a produktů, kde je Apple mnohdy prvotřídní. Abnormální orientace na zákazníka, kdy Apple se dívá na svého klienta jako na osobu průměrně smýšlejícího člověka. Důvodem toho vzniká velice přehledné a snadno ovladatelné uživatelské rozhraní, které dokážete ovládat snadno. Ruku v ruce se nese i skvělý design produktů, jenž často vypadá jako značně elegantní prvek na Vašem stole. Zde se budeme zaměřovat na služby, které přináší a současně proč je tato společnost tak mocná.

6.1.1 Služby a jejich zneužívání dominantního postavení

Přibližme si služby jako je *iOS*, *macOS*, *iCloud*, *App Store* a *Apple Pay*. Operační systémy *iOS* a *macOS*⁵⁵ jsou určeny výhradně pro produkty od společnosti Apple. Nelze tedy mít přístroj jiné značky a pracovat v rozhraní *iOS* a *macOS*. I samotná kompatibilita a komunikace mezi přístroji lze pouze v rámci Apple produktů. To znamená, že pokud máte sluchátka od této společnosti, jejich provozní potenciál nejvíce využijete tak, že se připojujete na zařízení pro ně určená. Apple se snaží tímto spotřebitele držet ve svém vlastním ekosystému. Takže spotřebitel zde neutratí peníze pouze za jeden produkt, ale je pro něj přínosnější, když má všechny produkty kompatibilní s jedinou značkou.

iCloud je datová synchronizace uživatelského obsahu uložena na serveru, nikoli v paměti přístroje. Přínos je to značný, protože pokud jste dříve ztratil nebo rozbil svůj přístroj, šance dostat se k datům byla mizivá. Dnes je vše uloženo na cloudu, takže máte přístup ke svým datům technicky odkudkoli chcete. Tím i odpadá nošení paměťových disků.

App Store je internetový obchod s aplikacemi od společnosti Apple. Využívá se také hlavně jako online distribuční služba pro zařízení s operačním systémem *iOS* a *macOS*. Technicky vzato je to jediný akceptovatelný způsob, jak do produktů Apple

⁵⁵ *iOS* je operační systém pro chytré telefony; přičemž *macOS* je operační systém pro stolní počítače a notebooky od společnosti Apple.

můžete nahrát aplikace třetích stran. Jako vývojář, který přináší novou aplikaci do App Store musíte projít složitým schvalovacím procesem a udržitelnosti technického řešení aplikace. Zde nastává problém dominance v hospodářské soutěži. EK zaslala 28. února 2023 prohlášení o námitkách, kde je vyjádřena obava o zneužívání dominantního postavení společnosti Apple jako poskytovatele streamovací služby pro hudbu. Tento procesní krok ze strany EK následoval až po prohlášení Komise o námitkách, kde se vyjadřuje ke zneužívání dominantního postavení společnosti Apple tím, že:

„(i) vnucuje vývojářům aplikací pro streamování hudby svou vlastní platební technologii pro nákup v aplikaci a (ii) omezuje možnost vývojářů aplikací informovat uživatele iPhonů a iPadů o alternativních službách předplatného hudby.“⁵⁶

Aktuální prohlášení o námitkách objasňuje, že EK již nehodnotí legalitu závazku, a to pro účely probíhajícího antimonopolního šetření. Namísto toho se zaměřuje na smluvní omezení, která společnost Apple ukládá vývojářům aplikací, kde jim brání informovat uživatele zařízení Apple i o alternativních možnostech předplatného hudby, které může být za nižší ceny mimo rámec aplikace spadající pod společnost Apple. Zde může spotřebitele připravit o skutečnou svobodnou volbu.

EK se domnívá, že jsou ze strany Applu porušeny její povinnosti a zneužívá nekalé obchodní podmínky, které jsou v rozporu s článkem 102 SFEU. EK má zejména obavy ze závazků, které společnost Apple ukládá vývojářům aplikací pro streamování hudby, přičemž brání těmto vývojářům v informování spotřebitelů o možnostech předplacení streamovacích služeb za snížené ceny. Tato omezení jsou problematická, protože:

- nejsou nezbytná ani přiměřená k poskytování služeb App Store na iPhonech a iPadech;
- způsobují škody uživatelům hudebních streamovacích služeb na mobilních zařízeních společnosti Apple, kteří mohou nakonec platit více; a

⁵⁶ Tisková zpráva EK-*Prohlášení o námitkách ohledně pravidel App Store pro poskytovatele streamování hudby* ze dne 30. dubna 2021 [online]. [cit 23.11.2023] Dostupné z: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_21_2061

- negativně ovlivňují zájmy vývojářů hudebních streamovacích aplikací tím, jak omezují skutečnou volbu spotřebitelů.⁵⁷

Další výraznou a problematickou službu z pohledu zneužívání dominantního postavení je *Apple Pay*. Tato služba se využívá u mobilního placení. Můžeme jej nazvat jako digitální peněženka, která je schopna pracovat s valnou většinou bezkontaktních terminálů, a to bez použití Vaší fyzické platební karty. Tímto způsobem nahrazuje čip z kreditních nebo platebních karet. Nezasadíte PIN platební karty, protože před platbou použijete tzv. „dvou-faktorové ověření“, kterým ověříte Vaši totožnost. Pro dvou-faktorové ověření je zásadní Face ID, Touch ID⁵⁸ nebo zadání hesla.

Opět EK informuje předběžným stanoviskem společnost Apple, kde se naznačuje, že společnost zneužívá své dominantní postavení na trzích s mobilními peněženkami, a to pouze uvnitř systému iOS. Omezováním přístupu ke standardní technologii pro bezkontaktní platby mobilními zařízeními v obchodech, známé jako „NFC“⁵⁹ nebo „*řuknout a jít*“, společnost Apple narušuje hospodářskou soutěž na trhu mobilních peněženek v rámci jejich primární technologie systému iOS. EK v zásadě nesouhlasí s tím, že Apple omezuje vývojářům aplikací pro digitální peněženky přístup k hardwaru a softwaru, a to celé ve prospěch svého vlastního řešení *Apple Pay*.⁶⁰

Výkonná místopředsedkyně Margrethe Vestagerová uvedla, že:

„...mobilní platby hrají v naší digitální ekonomice rychle rostoucí roli. Pro integraci evropských platebních trhů je důležité, aby spotřebitelé mohli využívat konkurenční a inovativní platební prostředí. Máme informace o tom, že společnost Apple omezila přístup třetích stran ke klíčovým technologiím nezbytným pro vývoj konkurenčních řešení mobilních peněženek v zařízeních Apple. V našem prohlášení o

⁵⁷ Tisková zpráva EK, Op. cit. sub. 55, s. 1

⁵⁸ *Touch ID* je funkce na rozpoznávání otisků prstů. *Face ID* je zase funkcí, která umožňuje biometrickou autentizaci odemknout zařízení. Zajímavé je, že tyto pokročilé technologie jsou už levné a velice dostupné, pokud se nacházejí v našich mobilních zařízeních.

⁵⁹ *Near-Field Communication* – modulární technologie rádiové bezdrátové komunikace mezi elektronickými zařízeními. Tato technologie operuje na velmi krátkou vzdálenost, tj. na 4 cm, přičemž se celý proces spouští až s přiblížením elektronických zařízení na vzdálenost 4 cm.

⁶⁰ Tisková zpráva EK – *Prohlášení o námitkách ohledně praktik týkajících se Apple Pay* ze dne 2. května 2022 [online]. [cit 24.11.2023] Dostupné z: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_22_2764

námitkách jsme předběžně zjistili, že společnost Apple mohla omezit hospodářskou soutěž ve prospěch svého vlastního řešení Apple Pay. Pokud by se to potvrdilo, bylo by takové jednání podle našich pravidel hospodářské soutěže nezákonné.“

Potvrzením výše zmíněného by se opětovně porušil článek 102 SFEU. Provádění těchto ustanovení je pak definováno v antimonopolním nařízení Rady č. 1/2003, ze dne 16. prosince 2002.

6.1.2 Tržní kapitalizace

Vzhledem k tomu, že Apple je kótován na burze, tak jeho tržní kapitalizace je stále pohyblivá. Avšak *market cap* je okolo magických 3 biliónů amerických dolarů⁶¹, to je v přepočtu téměř 66 biliónů korun českých. Takovou částku žádná jiná společnost nikdy nepřekonal a Apple se tím stává nejhodnotnější značkou planety.

Obecně tržní kapitalizace se používá jako nejvíce používaný prvek při posuzování velikosti obchodní společnosti. Výpočet tržní kapitalizace se dělá tímto způsobem: tržní kapitalizace = počet akcií x cena jedné akcie. Například společnost s 20 miliony akcií prodávaných po 50 amerických dolarech za akcii by měla tržní kapitalizaci 1 miliardu amerických dolarů. Proč je tržní kapitalizace tak důležitý pojem? Umožňuje investorům pochopit relativní velikost jedné společnosti ve srovnání s jinou. Tržní kapitalizace měří, jakou hodnotu má společnost na volném trhu, a také to, jak trh vnímá její budoucí vyhlídky, protože odráží, kolik jsou investoři ochotni za její akcie zaplatit.⁶²

6.2 Microsoft

Microsoft Inc. (dále jen jako „Microsoft“), je technologický gigant, který se zabývá výrobou a vývojem širokou škálou služeb pro uživatele osobních počítačů. Microsoft se nevydal cestou vytvářením svého zařízení jako Apple, ale je zaměřen

⁶¹ Údaje platné ke dni 24.11.2023. [online]. [cit 24.11.2023] Dostupné z: <https://finance.yahoo.com/quote/AAPL?p=AAPL&.tsrc=fin-srch>

⁶² Fidelity Understanding market capitalization [online]. [cit 24.11.2023] Dostupné z: <https://www.fidelity.com/learning-center/trading-investing/fundamental-analysis/understanding-market-capitalization>

na doručování služeb pro zbytek operačních systémů. Hlavním příjmem do Microsoftu je licencování svých produktů.

6.2.1 Služby a jejich zneužívání dominantního postavení

Operační systém Microsoft Windows je veliký úspěch této společnosti. Služba dokázala přinést uživatelské rozhraní, kde jste se pohybovali na obrazovce s pomocí myši. U tohoto operačního systému byl v roce 1994 soudní spor s Apple.⁶³ Spor se týkal porušení autorských práv, kde se Apple snažil zabránit společnosti Microsoft používání grafického uživatelského rozhraní, protože rozhraní bylo téměř identické s rozhraním operačního systému Apple. Soud chtěl, aby Apple prokázal tzv. „virtuální identitu“ mezi operačním systémem Windows a operačním systémem Apple k dokázání porušení autorských práv, což Apple odmítal. Proto navrhoval širší vzhled a dojem na rozhraní. Apple podal odvolání k devátému odvolacímu soudu. Odvolací soud potvrdil rozhodnutí okresního soudu a uvedl že: „...téměř všechny podobnosti vyplývají buď z licence, nebo ze základních myšlenek a jejich zřejmého vyjádření... k nedovolenému kopírování by mohlo dojít pouze tehdy, pokud by díla jako celek byla prakticky totožná.“

Další služba je software pro produktivitu, tj. *Microsoft Office 365*. Microsoft začlenil do svého balíčku produktivity i službu *Teams*, která je primárně pro zasílání zpráv, videokonference a sdílení souborů. Dne 14. července 2020 podala společnost Slack Technologies, Inc. stížnost na společnost Microsoft, v níž tvrdí, že Microsoft nezákonně spojil aplikaci *Teams* se svými dominantními sadami pro produktivitu. EK se začala zabývat postavením Microsoftu tím, jak spojením produktů pro komunikaci omezuje hospodářskou soutěž v Evropském hospodářském prostoru (dále jen „EHP“). EK se obává zejména toho, že společnost Microsoft může poskytovat aplikaci *Teams* distribuční výhodu tím, že nedává zákazníkům možnost volby, zda chtějí při předplatném jejich sad produktivity zahrnout i přístup k tomuto produktu, a že mohla omezit interoperabilitu mezi svými sadami produktivity a konkurenčními nabídkami. Taková praktika může představovat protisoutěžní jednání a bránit

⁶³ Rozsudek Odvolacího soudu USA ve věci *Apple Computer, Inc. v. Microsoft Corp.*, 35 F.3d 1435, ze dne 19. září 1994 [online]. [cit 24.11.2023] Dostupné z: <https://law.justia.com/cases/federal/appellate-courts/F3/35/1435/605245/>

tak dodavatelům jiných komunikačních platforem v hospodářské soutěži na relevantním trhu.⁶⁴ Dne 1. října 2023 Microsoft odděluje *Teams* od produktivního balíčku *Office 365* pro evropský trh.

6.2.2 Tržní kapitalizace

Market cap tohoto podniku je 2,8 bilionů amerických dolarů⁶⁵. Dle aktuálních dat se pohybuje těsně za společností Apple.

⁶⁴ Tisková zpráva EK – *Zahájení vyšetřování možných protisoutěžních praktik Microsoftu týkajících se Teams* ze dne 27. července 2023. [online]. [cit 24.11.2023] Dostupné z: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_23_3991

⁶⁵ Údaje platné ke dni 24.11.2023. [online]. [cit 24.11.2023] Dostupné z: <https://finance.yahoo.com/quote/MSFT?p=MSFT&.tsrc=fin-srch>

7 Rozhodovací praxe

Nyní si rozebereme soudní rozhodnutí, která se zaměřují na zneužívání dominantního postavení technologických společností. Níže uvedená rozhodnutí jsou unikátní v tom, že se soudci museli pustit do neznámých vod a nastavit určitou rozhodovací praxi v rámci udržení zdravé hospodářské soutěže.

7.1 Apple Inc. v. Epic Games Inc.

Jeden z mnoha soudních sporů, ve kterých se technologičtí giganti navzájem žalují. Začnu soudním rozsudkem z USA. Dané rozhodnutí jsem zvolil pro náročnost vymezení relevantního trhu a posuzování zneužívání dominantního postavení.

7.1.1 Okolnosti případu

Jedná se o soudní proces, který vyvolala společnost Epic Games Inc. (dále jen „EG“) podáním žaloby proti Applu. Žaloba byla podána u *Okresního soudu Spojených států pro severní okres Kalifornie* (dále jen jako „Okresní soud“)⁶⁶ v srpnu 2020⁶⁷. Meritum věci jsou obchodní strategie v platformě App Store, kde Apple podle žaloby zneužívá svého dominantního postavení. Společnost EG konkrétně napadla omezení stanovená společností Apple, že přímo v aplikacích, které si EG sama vytvořila, nelze nakupovat jiným způsobem, než který stanoví Apple. Společnost Apple si navíc mimo jiné účtuje 30 % marži z každé transakce, která proběhne na „tržišti“ App Store. EG záměrně provedla změny v jedné ze svých aplikací a tím obešla platební systém App Store. Apple tímto reagoval na zablokování možnosti si aplikaci stáhnout v jejich digitální platformě a došlo k podáním žaloby ze strany EG. Společnost Apple následně reagovala protižalobou, protože dle argumentace Applu, podnik EG záměrně porušil smluvní podmínky tak, aby měla oprávnění podat žalobu proti Applu a její platformě pro stahování aplikací App Store.

⁶⁶ Z angl. *United States District Court for the Northern District of California*

⁶⁷ Rozsudek Okresního soudu státu Kalifornie ve věci No. 4:20-cv-05640-YGR, *Epic Games Inc. v. Apple Inc.* ze dne 20. září 2021.

7.1.2 Vymezení relevantního trhu s výrobky

Okresní soud musel vyřešit náročnou otázku vymezení relevantního trhu. V zásadě se soud pokoušel zodpovědět na tři otázky, které byly stěžejní.

První otázkou bylo, zda poskytuje App Store oboustranné transakční služby nebo distribuční služby. Soud shledal v komparaci případu *Ohio v. American Express Co.*⁶⁸, že oboustranné transakční platformy prodávají pouze transakce. Společnost EG nedokázala přesvědčivě prokázat skutečnosti, které poukazují na rozdíl mezi transakcí a službou, jenž má tyto transakce usnadnit. Dalším bodem bylo to, že distribuční služby mohou nesprávně naznačovat využití transakcí, a to konkrétně způsobem využívání transakcí v App Store pouze vývojáři. Příslušným produktem jsou transakce, ale poskytování transakcí může zahrnovat i zprostředkování služeb. Mezi takové služby řadíme „párování“ a „technickou podporu vývojářů“.⁶⁹

Druhá otázka řeší to, zda by měl trh s produkty zahrnovat obecné digitální herní transakce ve srovnání s obecnou herní aplikací. Existuje zde několik praktických znaků odlišného sub-trhu:

- 1) *Obchodní model App Store je v podstatě postaven na lukrativních herních transakcích;*
- 2) *Herní aplikace tvoří významnou většinu příjmů App Store;*
- 3) *Odvětví i veřejnost uznávají, že herní a neherní aplikace jsou odlišné;*
- 4) *Herní aplikace a jejich transakce vykazují zvláštní vlastnosti a uživatele;*
- 5) *Vývojáři herních aplikací používají specializované technologie;*
- 6) *Herní aplikace mají odlišné výrobce (tj. vývojáře her);*
- 7) *Herní aplikace mají odlišné cenové struktury;*
- 8) *Herní aplikace prodávají specializovaní prodejci; a*
- 9) *Herní aplikace čelí jedinečným a novým konkurenčním tlakům.*⁷⁰

⁶⁸ Rozsudek Nejvyššího soudu Spojených států amerických ve věci *Ohio v. American Express co.* ze dne 25. června 2018.

⁶⁹ Rozsudek okresního soudu státu Kalifornie ve věci No. 4:20-cv-05640-YGR, Op. cit. sub. 66

⁷⁰ Rozsudek Nejvyššího soudu Spojených států amerických ve věci 513 F.3d 1038, *Newcal Industries, Inc. v. IKON Office Solution* ze dne 23. ledna 2008.

Třetí a poslední otázka, kterou si pokládal Okresní soud bylo určení, zda by měl trh s produkty zahrnovat všechny herní transakce, nebo pouze mobilně herní transakce. Soud opět využil myšlenkový rámec z případu *Newcal Industries Inc. v. IKON Office Solution*. Mobilní hry vykazují několik znaků, včetně uznání kompletního herního odvětví. Na veřejnost se pohlíží jako na samostatný ekonomický sub-trh, obsahující zvláštní vlastnosti, které jsou odlišné od standardních zákazníků, výrobců a specializovaných prodejců. Mobilní hry, včetně mobilních zařízení a tabletů jsou již odděleným trhem od klasického herního odvětví.

Problematika je o to složitější, protože antimonopolní trh s jednou značkou je v zásadě možný, ale velice vzácný. Ve věci *Eastman v. Kodak* z roku 1992, ve kterém rozhodnutí Nejvyššího soudu poukazuje na to, že i když výrobce přístrojů Kodak nemá významnou tržní sílu na primárním trhu (zobrazovací zařízení, duplikátory a kopírky), může mít dostačující tržní sílu na sekundární trhu.⁷¹ Tento sekundární trh s opravárenskými díly je odpovědný podle antimonopolních zákonů USA, ze svého dominantního chování na trhu. Důvodem je možnost, která se naskytne po zakoupení přístroje od určité značky. Touto transakcí jste již vázán ke značce a jste tím uzamčen v ekosystému dané značky. Nemáte žádnou relevantní alternativu, na kterou se můžete obrátit s žádostí o opravárenské díly. Tento závěr je v našem případě *Apple v. EG* podpořen dvěma faktory, tj. existence (i) informačních nákladů a (ii) náklady na změnu dodavatele.

7.1.3 Relevantní geografický trh

Zapojení společnosti Apple na trhu mobilních herních transakcí se nemění v závislosti na státních hranicích.⁷² Vývojáři přistupují k platformě na základě stejného souboru pravidel a dohod, fungující globální formou.

⁷¹ Rozsudek Odvolacího soudu Spojených států amerických ve věci 504 U.S. 451, *Eastman Kodak Co. v. Image Technical Services, Inc.* ze dne 8. června 1992

⁷² Zajímavé je, že Apple a Epic Games se jednoznačně shodli na vymezení relevantního geografického trhu, tj. trh je celosvětový. Přesto je zde výjimka v podobě Číny, která není uznána v rámci globálního trhu herních platform. Společnosti argumentují, že čínský trh je odlišný.

7.1.4 Tržní síla

K nalezení a určení tržní síly v tomto soudním sporu nám bude sloužit americký *Shermanův antimonopolní zákon* z roku 1890. Tento zákon odkazuje na oddíl 1. a oddíl 2., které jsou pro naše účely důležité. V prvním oddílu tohoto zákona je přijímáno a považováno za dostačující, že se spokojí s menší tržní silou, což naznačuje ochotu regulovat a omezovat vliv trhu ve prospěch udržitelnějšího a vyváženějšího ekonomického prostředí. Oddíl 1. hovoří o: „... *smlouvy v kombinaci ve formě trustu nebo jinak, nebo spiknutí, omezující obchod mezi několika státy nebo s cizími národy, se prohlašuje za nezákonnou. Každá osoba, která uzavře jakoukoli smlouvu nebo se zapojí do jakékoli kombinace nebo spiknutí, které jsou tímto prohlášeny za nezákonné, bude považována za vinnou trestným činem a v případě odsouzení bude potrestána pokutou nepřevyšující 10 000 000 USD, jde-li o právnickou osobu, nebo 350 000 USD, jde-li o jinou osobu, nebo odnětím svobody nepřevyšujícím tři roky, nebo oběma uvedenými tresty podle uvážení soudu.*“⁷³

Dle výše uvedeného zde musí existovat dohoda, tj. DLPA.⁷⁴ EG uvádí, že tato dohoda je jednostranně vnucena vývojářům aplikací ze strany Applu. DLPA je jednostranná smlouva, ve které se strany dohodnou, že vývojář musí přijmout ustanovení o distribuci her na iOS. Dle Okresního soudu tento nesvobodný prvek vnucení dohody není splněn. Podnik totiž může jednostranně stanovit podmínky pro obchodování a odmítnout obchodovat s těmi, kteří tyto podmínky nesplňují. Výjimkou by bylo jasné vnucování dohod, ale to zde neproběhlo.

Přičemž druhý oddíl Shermanova antimonopolního zákona systematicky a důkladně klade důraz na požadavek prokázání skutečné monopolní síly, což vytváří precizní a detailní rámec s konkrétními kritérii a podmínkami pro efektivní uplatnění této legislativní normy. V citaci zákona: „...*osoby, které monopolizují nebo se pokouší monopolizovat, nebo se spojí nebo spolčí s jinou osobou nebo osobami, aby monopolizovala jakoukoli část obchodu mezi několika státy nebo s cizími národy, bude považována za vinnou trestným činem a po odsouzení bude potrestána*

⁷³Oddíl 1. - The Sherman Antitrust act (1890). [online]. [cit 2.12.2023] Dostupné z: https://www.icao.int/sustainability/Documents/Compendium_FairCompetition/US/ShermanAct.pdf

⁷⁴Smlouvy a pokyny pro vývojáře, kteří chtějí uvádět své aplikace v App Store. [online]. [cit 2.12.2023] Dostupné z: <https://developer.apple.com/support/terms/>

*pokutou do výše 10 000 000 dolarů, jde-li o právnickou osobu, nebo 350 000 dolarů, jde-li o jinou osobu, nebo odnětím svobody až na tři roky, nebo oběma uvedenými tresty podle uvážení soudu.*⁷⁵

Snaha EG nedokázala relevantně prokázat monopolní postavení Applu na relevantním trhu. Je to z důvodu neprokázání jasné monopolní síly platformy App Store a zneužívání takového dominantního postavení.

7.1.5 Shrnutí případu

Tato *case study* nám ukázala náročnost určování relevantního trhu v internetovém prostředí. Relevantním trhem zde byla digitální mikro transakce uvnitř herních platforem. Pod tímto vymezením trhu se dochází k závěru, že Apple nebyl v této konkrétní situaci monopol. Bylo zde porušení zákona na federální a státní úrovni, a to zákazem jakékoli zmínky o jiných platebních systémech uvnitř aplikací uvedené v obchodě App Store. Přestože Apple není monopol, jeho 30 % marže z každé transakce je neopodstatněná, vzhledem k přidané hodnotě, kterou společnost nabízí. Je znepokojivé zjištění, že i přes nedominantní postavení může svobodně určit výši dané marže, která je velice ekonomicky náročná pro vývojáře aplikací. Technicky vzato podniky jako Apple jsou motivovány ke změnám obchodní politiky až v situacích soudních sporů, jinak nemají potřebu nic takového změnit. Tento soudní spor ale nekončí. Společnost EG podala odvolání k Nejvyššímu soudu USA a čas ukáže, jak se věc bude nakonec vyvíjet.

Obdobný případ zneužití dominantního postavení vede *EG vs Google*. Rozdílnost případu je v jednání společnosti Google, která projevuje větší otevřenost třetím stranám než Apple. Především možností instalovat aplikace i mimo obchod Play Store⁷⁶. Naopak Apple tato opatření nepoužívá a je velice uzavřený. Otázkou zůstává, proč porota dne 12.12.2023 uznala ve všech bodech obžaloby monopol u Google, ale ne u Apple. Specialisté v antimonopolním právu USA a další právní experti poukázali na několik klíčových rozdílů v obou procesech. Uzavřenější ekosystém aplikací společnosti Apple ji ve skutečnosti činí méně náchylnou k

⁷⁵ Oddíl 2. – Op. cit. sub. 72

⁷⁶ Internetový obchod s aplikacemi, který je vyvinut od společnosti Google.

antimonopolnímu vymáhání. Rozdílné okolnosti soudního procesu zaměřili spor *Epic Games vs. Google* jiným směrem než proces se společností Apple. Zásadní je podle nich i to, že o případu Google nerozhodoval samosoudce, ale porota, což může znamenat lepší naslouchání argumentace herní společnosti EG, která byla v nevýhodě. Bohužel Google své postavení nezvládl a prezentoval se jako mocný monopolista, který se pokouší zamlžit pravdu.

7.2 Intel Corporation v. Komise

Tento soudní spor se věnuje zneužívání dominantního postavení na globálním trhu. Společnost Intel Corporation (dále jen jako „Intel“) uplatňovala obchodní strategii, která značným způsobem vylučovala konkurenty z trhu. Pro případ je velice důležitý test cenových nákladů⁷⁷. Čtenáře provedu vývojem tohoto případu a tím se seznámí s realitou praxe v dané problematice.

7.2.1 Okolnosti případu

Souvislosti případu je porušení článku 102 SFEU společností Intel. Hlavní záležitostí zde je vylučování společnosti Advanced Micro Devices Inc. (dále jen jako „AMD“), přímého konkurenta Intelu na trhu s mikroprocesory. Komise vydala své původní rozhodnutí v květnu 2009, v němž konstatovala, že společnost Intel se od října 2002 do prosince 2007 dopouštěla jediného a trvajícího porušení článku 102 SFEU tím, že prováděla strategii, jejímž cílem bylo vyloučit jejího konkurenta, společnost AMD, z trhu mikroprocesorů x86.

Taková strategie zahrnuje dva aspekty. Za prvé *podmíněné slevy a holá omezení*. V prvním případě Intel udělil slevy čtyřem výrobcům originálního vybavení OEM⁷⁸ za podmínky, že tyto společnosti nakoupí všechny nebo téměř všechny své procesory x86 od společnosti Intel, a také platby distributorovi stolních počítačů, které byly podmíněny tím, že tento distributor bude prodávat výhradně počítače

⁷⁷ Test *AEC* je testem cen a nákladů. Pokud je čistá cena za soutěžní jednotku nižší než náklady, pak se stejně efektivní konkurent nemůže ziskově vyrovnat cenám a slevám nabízeným vedoucím podnikem.

⁷⁸ Zkratka z anglického *Original Equipment Manufacturer*. Používá se k označení výrobce zařízení, jehož výrobek je distribuován a propagován pod jiným obchodním názvem.

obsahující procesory x86 společnosti Intel. V posledním případě společnost Intel poskytla třem výrobcům OEM platby podmíněné odložením nebo zrušením uvedením výrobků s procesory od konkurenční společnosti AMD, nebo se pokusili jinak omezit distribuci konkurenčních výrobků. Kromě toho EK zjistili, že tyto slevy mají za následek omezení svobody těchto OEM společností při výběru zdroje dodávek a zabránily ostatním konkurentům dodávat jim v daném období firemní stolní procesory. EK provedla posouzení za účelem vyhodnocení účinku věrnostních slev včetně testu cen a nákladů, ale zdůraznila, že toto posouzení nebylo nezbytné a bylo provedeno pouze pro úplnost. S odkazem na ustálenou rozhodovací praxi EK bylo posouzení účinků těchto věrnostních slev, které poskytují dominantní společnosti na uzavřeném trhu, nejsou nutné pro porušení čl. 102 SFEU. V těchto případech stačí prokázat jednání dominantního podniku, že jeho chováním se hospodářská soutěž omezuje.

7.2.2 Vymezení relevantního trhu s výrobky

Jedná se o výrobky centrální procesorové jednotky, tzv. „CPU“. Tento procesor je klíčovou součástí počítače. Pro daný počítač je CPU velice důležitý z důvodu celkového výkonu a finální ceny za počítač. Výrobní proces se stává velice nákladnou záležitostí. Důvodem jsou výkonnostní parametry, které se snaží Intel vždy posunout o kousek dále. Z procesoru se tedy stává elementární jednotka pro počítač. CPU, které bylo napadeno EK je založen na standardní architektuře, to znamená, že procesor skvěle funguje pod operačním systémem Windows nebo Linux. Skvělá kompatibilita zapříčinila to, že většina výrobců procesorů z trhu odešla. Trh tedy zůstal pro Intel a AMD. To jsou jediné dva podniky, které dokážou procesor typu CPU x86 vyrábět.

Šetření EK došlo k závěrům, že relevantní trh s výrobky není širší než trh s procesory x86. Vystává otázka, zda existuje pro všechny počítače jednotný trh s procesory x 86, nebo zda je třeba rozlišovat mezi třemi oddělenými trhy s CPU x86, a sice trh s CPU x86 pro stolní počítače, pro notebooky a pro servery.⁷⁹ Vzhledem k

⁷⁹ Rozsudek Komise ve věci T-286/09 RENV *Intel v. Komise*, ze dne 26.1.2022, odst. 23, s. 5

tržním podílům společnosti Intel v každém z těchto segmentů nebylo zjištěno žádné odlišení v závěru týkajícím se dominantního postavení na trhu.

7.2.3 Relevantní geografický trh

Relevantní geografický trh s procesory je považován jako celosvětový. Neobjevuje se zde limitace z pohledu geografických hranic. Výše zmíněná globální perspektiva umožňuje obchodování a distribuci procesorů bez ohledu na zeměpisné omezení, to je z pohledu podnikání perfektní záležitostí, protože nejste limitováni pouze jedním národním trhem.

7.2.4 Tržní síla

Na tržní sílu společnosti Intel se EK dívala v rozmezí deseti let. Bylo zjištěno zachovávání velmi vysokého podílu na trhu. Tato tržní síla se pohybovala okolo 70 % na celém trhu s procesory. Dominantní postavení Intelu je o to větší, pokud vím o značných překážkách vstupu na tento technologicky komplikovaný trh. Taková překážka značí enormní investice, které nemusí mít prokazatelnou návratnost. Tyto investice tvoří výzkum a vývoj sofistikovaného produktu. Dále můžeme zmínit problematiku podchycení duševního vlastnictví na produkty a následná kompletní manufakturní oblast. Ta musí být skvěle vyřešena, aby nenastal moment, kdy výrobní proces selže a mohlo by dojít k nesplnění obchodních závazků. V důsledku prokazatelného dominantního postavení společnosti Intel odešli z trhu jiné společnosti, nebo jim zůstal nicotný podíl. Jediná společnost AMD byla schopna obchodně konkurovat. V důsledků výše uvedených, společnost Intel měla minimálně v období od října 2002 do prosince 2007 status dominantního postavení na trhu s procesory.

7.2.5 Shrnutí případu

Tento případ je velice zajímavý z pohledu dominantního postavení podniku. I když Intel měl dominantní postavení na trhu, bylo zde potvrzeno článkem 102

SFEU, že vyloučení stejně účinných konkurentů a domněnka nezákonnosti věrnostních slev, kterou Intel použil k odstranění konkurence, je vyvratitelná. EK by měla v takových případech vždy dodržovat svou povinnost zkoumat účinky na hospodářskou soutěž, zejména pokud žadatel v průběhu správního řízení předloží důkazy, že jeho jednání nemohlo omezit hospodářskou soutěž.⁸⁰ Test AEC není něco, co by EK mohla aplikovat lehkovážně. Celé šetření vyžaduje důkladné věcné důkazy a analýzu.

Kromě toho, že se v odvolání Intelu zabýval Tribunál podrobnostmi důkazní analýzy EK, zrušil dosud rekordní pokutu, a to ve výši 1,06 miliardy eur v plném rozsahu. Tvrdil, že není schopen určit výši pokuty týkající se pouze potvrzené části protiprávního jednání holých omezení, a to na základě odpovědi EK na otázku Účetního dvora ohledně oddělitelnosti těchto omezení od slev. Na to EK odpověděla svým obvyklým způsobem, když uvedla, že jednání bylo posuzováno „jako celek“ a obě protiprávní jednání se „doplňovala a posilovala“.⁸¹

V tomto konkrétním případě utrpěla EK, a to v důsledku důvěry v její jednotnou a neustálou analýzu protiprávního chování. Tato situace vedla k neblahým následkům, konkrétně ke zrušení jedné z nejvyšších udělených pokut v historii Evropské unie.

Zatímco Komise určitě posoudí, zda jsou závěry Tribunálu důvodem pro odvolání k Evropskému soudnímu dvoru, samotný rozsudek může sloužit jako perspektivní precedens pro další případy týkající se dominantního postavení, které jsou projednávány Evropským soudním dvorem. Tyto případy mohou podobně kritizovat použití testu AEC, jako v případech Tribunálu *Qualcomm v. Komise a Alphabet (Google) v. Komise*. Tyto případy čekají na své meritorní rozsudky a zde se teprve ukáže, jestli se EK ve své ekonomické analýze vyvinula natolik kvalitním způsobem, aby mohla platně konstatovat porušení článku 102 SFEU. Možné jsou i širší dopady - ačkoli se většina skutečností omezuje na posouzení slev v rámci článku 102 SFEU. Zastřešující posouzení vysokého důkazního standardu EK bude možné přenést i do budoucích případů. Stále větší tlak na EK v budoucnu ohledně předkládání stále více odůvodněných rozhodnutí o porušení práva bude evidentní.

⁸⁰ Rozsudek EK ve věci T-286/09, Op. cit. sub. 79, odst. 133 a 522

⁸¹ Rozsudek EK ve věci T-286/09, Op. cit. sub. 79, odst. 528-529

Celkově lze říci, že dřívější praxe soudů EU, které dávaly razítka, se mění v něco, co se jeví jako neúprosný nátlak na EK za její procesně-věcné nedostatky. Tyto okolnosti mohou přinést očekávanou změnu v přístupu EK k případům, což by ji mohlo motivovat k formulaci podrobnějších a více rozsáhlejších závěrů o porušení právních předpisů.

Ta nejtěžší otázka nastává, jakým způsobem regulovat technologický trh s nynější pomalou reakcí právního odvětví.

7.3 Alphabet Inc. a Google LLC. v Komise

Společnost Alphabet Inc. a společnost Google LLC. (dále jen jako „Google“) je dominantní podnik v internetovém podnikání zaměřenou na oblast vyhledávání. Tento podnik porušil již zmiňovaný článek 102 SFEU, a to zneužitím svého dominantního postavení na trhu všeobecných online vyhledávacích služeb tím, že zvýhodnil svou vlastní srovnávací nákupní službu před konkurenčními srovnávacími nákupními službami. EK uložila společnosti Google rekordní pokutu ve výši 2,4 miliardy eur. V září 2017 se společnost Google proti napadenému rozhodnutí odvolala.

7.3.1 Okolnosti případu

Společnost Google nabízí ve svém širokém portfoliu služeb službu vyhledávání. Tato vyhledávací služba je rozdělena do dvou typu výsledků vyhledávání. *Obecné* a *specializované* stránky vyhledávání mohou obsahovat tzv. „přirozené“ výsledky a „reklamy“. Zobrazování reklam je spojeno s platebními závazky, které inzerenti uzavírají v aukcích.

Obecné stránky jsou vybrány podle obecných kritérií, aniž by webové stránky, na které odkazují, platily Googlu za zobrazení. U *specializovaných* stránek: vybrané podle specializované logiky pro konkrétní typ prováděného vyhledávání. Mohou se zobrazovat vedle obecných výsledků vyhledávání na stránce obecných výsledků,

samostatně na stránce specializovaných výsledků nebo po aktivaci odkazů v určitých oblastech stránky obecných výsledků Google.⁸²

Od konce roku 2002 začala společnost Google poskytovat specializovanou vyhledávací službu pro nakupování, tj. službu srovnávání nákupů tzv. *Srovnávací nákupní služby* (dále jen jako CSS) ve Spojených státech amerických. CSS neprodává produkty sama, ale porovnává a vybírá nabídky online prodejců, kteří nabízejí produkt, který uživatel hledá. Google postupně rozšiřoval výše zmíněnou službu do některých evropských zemí. Výsledky CSS společnosti Google nebyly výsledky jejich běžných obecných vyhledávacích algoritmů. U těch jsou informace získávány „procházením“⁸³ vybírány pro přidání do webového indexu Google a tříděny podle relevance pro zobrazení v odpovědi na vyhledávací dotaz. V prvním případě se na informace obsažené v databázi, které dodávají prodejci výrobků, použijí specifické algoritmy. Zpočátku byla CSS společností Google specializovanou vyhledávací stránkou. Její název byl *Froogle* a byl oddělen od obecné vyhledávací stránky. Později byly specializované výsledky vyhledávání dostupné i na stránce obecného vyhledávání. Tyto výsledky vyhledávání produktů byly seskupeny v „*Product OneBox*“⁸⁴, nad výsledky obecného vyhledávání a buď pod reklamami, nebo souběžně s nimi v horní nebo boční části stránky.⁸⁵

EK zjistila, že společnost Google zneužila svou dominantní pozici na 13 vnitrostátních trzích, a to v obecných vyhledávacích službách. Toto zneužití spočívalo ve snížení návštěvnosti své stránky s obecnými výsledky na konkurenčních službách srovnávačů cen CSS a současně zvýšila návštěvnost své vlastní CSS. Tato praxe mohla mít nebo pravděpodobně měla protisoutěžní účinky na dané trhy a odpovídající vnitrostátní trhy specializovaných CSS. Za účelem prokázání zneužívající povahy těchto praktik se EK snažila potvrdit následující skutečnosti: Společnost Google umístila a zobrazovala své vlastní CSS výhodněji než konkurenční CSS. Zobrazovala své CSS na stránce s obecnými výsledky viditelně a poutavě ve vyhrazených „boxech“, aniž by je podrobila algoritmům úprav používaným pro obecné

⁸² Rozsudek Komise ve věci T-612/17 *Alphabet Inc. a Google LLC. v Komise* ze dne 10. listopadu 2021, odst. 2-7, s. 3 a 4

⁸³ Procházení je procesem, při kterém Google zkoumá webový obsah.

⁸⁴ Je to označení pro samostatné pole, které ukazuje zobrazení v rámci SERP, kde jsou shromážděny výsledky vyhledávání. Tento produkt využívá výsledky vyhledávání z univerzálního vyhledávání Google. Díky němu našla společnost Google způsob, jak do organických SERPů integrovat výsledky z vertikálních vyhledávačů.

⁸⁵ Rozsudek EK ve věci T-612/17, Op. cit. sub. 82, odst. 8

vyhledávání. Konkurenční CSS se však mohly zobrazovat pouze jako obecné výsledky vyhledávání tzv. „modré odkazy“, které měly tendenci získat nízké hodnocení díky použití těchto algoritmů úprav.

7.3.2 Vymezení relevantního trhu s výrobky

EK definovala relevantní výrobní trhy jako *Trh obecných vyhledávacích služeb online* a *Trh srovnávacích nákupních služeb online*.⁸⁶

Obecné vyhledávací služby online byly u uživatelů internetu mezi obecnými a specializovanými vyhledávacími službami omezené, mj. proto, že specializované vyhledávací služby pokrývají pouze příslušné oblasti. Způsoby, jakými se vracejí odpovědi z vyhledávání, se liší. Přinejmenším co se týče složení jejich databází. Mnoho podniků nabízejících specializované vyhledávací služby⁸⁷ nenabízí obecnou vyhledávací službu. Google sám dokáže rozlišovat prostřednictvím specifických stránek své specializované vyhledávací služby. Substituce na straně nabídky mezi obecnými vyhledávacími službami a ostatními online službami byla omezená v důsledku existence překážek vstupu na trh v oblasti obecného vyhledávání.

U *online srovnávacích nákupních služeb* byla substituce mezi CSS a jinými specializovanými vyhledávacími službami omezená. Z pohledu poptávky se každá specializovaná vyhledávací služba zabývá dotazy zaměřenými pouze na určitý předmět. Z hlediska nabídky by bylo pro poskytovatele jednoho typu specializované vyhledávací služby obtížné nabízet jiný typ, mimo jiné proto, že kritéria pro výběr výsledků, obsah databází a typ internetových stránek, na které může vyhledávací služba uživatele nasměrovat, se u různých typů specializovaných vyhledávacích služeb velmi liší. Substituce mezi CSS a online vyhledávacími reklamními platformami byla omezená, mimo jiné proto, že uživatelé internetu nehledají reklamu cíleně, zatímco na CSS se obracejí záměrně. Substituce mezi službami CSS a službami přímých prodejců online byla omezená, mimo jiné proto, že přímí prodejci se zaměřují na výrobky nebo služby, které sami prodávají. Mezi službami CSS a službami online obchodních platforem existovala jen omezená zastupitelnost, mj. proto,

⁸⁶ Rozsudek EK ve věci T-612/17, Op. cit. sub. 82, odst. 42

⁸⁷ Porovnávači cen Shopzilla nebo Kayak.

že uspokojují odlišné potřeby uživatelů internetu a prodejců, protože CSS neprodává produkt.

7.3.3 Relevantní geografický trh

I když je pro internetové podnikání geografický trh irelevantní, tak zde se bavíme o trhu, který je zaměřený na vnitřní trh EU. Pokud se ale podíváme na výše zmíněné podnikání, geografický trh se zde nerozlišuje. Je všudypřítomný.

7.3.4 Tržní síla

EK zjistila, že společnost Google měla od roku 2008 dominantní postavení na trhu obecných vyhledávacích služeb ve všech zemích EHP.⁸⁸EK vycházela mj. z velmi vysokých a stabilních objemových podílů společnosti Google na trhu, nízkých tržních podílů jejich konkurentů, existence překážek vstupu na trh a silné pověsti společnosti Google.

7.3.5 Shrnutí případu

Opětovné snahy žalobních důvodů, jestli je rekordní výše pokuty pro Google vhodná, EK potvrdila a Google musí zaplatit 2,4 miliardy eur. Z posuzování žalobních důvodů nakonec vyplývá, že EK došla správně k závěru ohledně zneužívání dominantního postavení společností Google. Podnik měl na vnitrostátních trzích obecných vyhledávacích služeb porušit již několikrát zmíněný článek 102 SFEU a článek 54 Dohody o EHP. Porušení výše zmíněných článků se Google dopustil ve vztahu k vnitrostátním trhům specializovaných vyhledávacích služeb. Zneužití vznikalo od různých dat odpovídajících zavedení specializovaných výsledků vyhledávání produktů nebo reklamy na produkty na obecné stránce výsledků vyhledávání společnosti Google.⁸⁹ Narušení dodržování pravidel EU ze strany společnosti Google se dotklo celkem třinácti zemí EU. Mezi tyto země patří Česká

⁸⁸ S výjimkou České republiky, kde měla dominantní postavení od roku 2011.

⁸⁹ Rozsudek EK ve věci T-612/17, Op. cit. sub. 82, odst. 703

republika, Belgie, Dánsko, Německo, Španělsko, Francie, Itálie, Nizozemsko, Rakousko, Polsko, Švédsko, Norsko a v té době ještě součástí EU i Spojené království Velké Británie.

7.4 Amazon.com Inc. v. EK

Rozhodnutí EK týkající se zneužívání dominantního postavení společnosti Amazon.com Inc. (dále jen jako „Amazon“) v oblasti dodavatelství elektronických knih tzv. *E-books* na trh. Oproti předchozím případům je tento příklad rozdílný. Důvodem se stává fakt, že řízení nedošlo do fáze rozhodnutí o výši pokuty, protože Amazon nabídl závazky, které bude plnit a EK s tímto návrhem souhlasila.

7.4.1 Okolnosti případu

Toto rozhodnutí se vztahuje na produkty označované jako elektronické knihy tzv. „*E-knihy*“. Elektronická kniha představuje digitální formát knihy, kterou lze číst na počítači nebo mobilním zařízení vybaveném elektronickou čtečkou. Firma Amazon je plně vertikálně integrovaná, což znamená, že působí na vyšší úrovni trhu jako vydavatel s vlastními otisky. Zároveň se angažuje na nižší úrovni trhu, jako prodejce elektronických knih pro dodavatele elektronických knih nebo autory, kteří vydávají svá díla sami, a také pro své vlastní elektronické knihy.

Navíc vytváří Amazon vlastní specializovaná zařízení pro čtení elektronických knih, jako jsou čtečky *Kindle* a tablety, tj. *Kindle Fire*. Společnost Amazon poskytuje své služby spotřebitelům v rámci EHP především prostřednictvím svých internetových stránek, a to konkrétně na amazon.co.uk, amazon.de, amazon.fr, amazon.es, amazon.it a amazon.nl. Každá z těchto webových platforem podporuje prodej elektronických knih v 61 jazycích v rámci EHP. Kromě toho mají zákazníci v EU možnost nakupovat elektronické knihy také na webové stránce amazon.com.

EK ve svém předběžném posouzení vyjádřila obavy, že některé paritní doložky a podobná ustanovení obsažená v dohodách o distribuci elektronických knih mezi společnostmi Amazon a dodavateli elektronických knih mohou představovat zneužití

dominantního postavení ze strany společnosti Amazon. Takové jednání ze strany podniku by bylo v rozporu s článkem 102 SFEU a článkem 54 Dohody o EHP.⁹⁰

7.4.2 Vymezení relevantního trhu s výrobky

U důležitosti vymezení relevantního trhu s výrobky došla EK ve svém předběžném posouzení k závěru, že zde je existující samostatný výrobní trh pro maloobchodní distribuci elektronických knih. Tento trh je oddělen od maloobchodní distribuce tištěných knih a také audioknih. Relevantní trh elektronických knih se dále rozděluje na *trh pro maloobchodní distribuci elektronických knih v anglickém jazyce spotřebitelům* a na *trh pro maloobchodní distribuci elektronických knih v německém jazyce spotřebitelům*.⁹¹ Tento závěr vyplynul z několika důvodů.

Prvním důvodem je míra vzájemného působení konkurence. To je dáno rozdílností cen u různých jednotlivých titulů. Cena elektronických cen často klesá, když klesá cena tištěné knihy, ale i takový jev není zastoupen dostatečně silně, aby odůvodňoval zahrnutí tištěné knihy do výrobního trhu, kde jeho součástí je i elektronická kniha.

Druhým důvodem je rozdílnost distribuce mezi elektronickou knihou a tištěnou knihou. EK ve svém předběžném posouzení dospěla k závěru, že v souladu s předchozími rozhodnutími EK⁹². Audioknihy odlišující se od knih tištěných, a i elektronických knih, zejména pokud se bavíme o *ceně velkoobchodní a maloobchodní a jejich standardního koncového spotřebitele*, a to jakým způsobem spotřebitel tento typ zboží spotřebovává.

Dalšími důvody jsou poté obchodní kanály, tj. knihovna a vzdělávací pramen. Tyto kanály nejsou brány za součástí obchodního kanálu. EK se domnívá, že distribuční trhy elektronických knih by měly být vymezeny na základě jazyka, zejména proto, že i když jazyk elektronických knih nepředstavuje rozhodující faktor ve vztahu

⁹⁰ Rozhodnutí Komise ve věci AT.40153 *Amazon v. Komise - (E-knihy a související záležitosti)* ze dne 4.5.2017, odst. 22

⁹¹ Rozhodnutí EK ve věci AT.40153 Op. cit. sub. 90 odst. 42

⁹² Rozhodnutí Komise ve věci č. COMP/M.6789 (*Bertelsmann, Pearson, Penguin Random House*) ze dne 5. dubna 2013, odst. 139-149 [online]. [cit 28.12.2023] Dostupné z: https://ec.europa.eu/competition/mergers/cases/decisions/m6789_20130405_20310_3146409_EN.pdf

mezi dodavatelem a prodejcem elektronických knih, čtenáři obecně nepovažují elektronické knihy v různých jazycích za zaměnitelné a většina čtenářů obvykle nakupuje elektronické knihy ve svém mateřském jazyce.⁹³ Zjistila se i různorodost katalogů pro elektronické knihy. EK objevila některé maloobchodníky, kteří upřednostňují elektronické knihy převážně v německém jazyce. To samé platí i pro jazyk anglický.

7.4.3 Relevantní geografický trh

EK dospěla k závěru, že relevantní geografický trh pro maloobchodní distribuci elektronických knih v anglickém a německém jazyce nepřesahuje EHP. Bylo ponecháno na úvaze, jestli jsou tyto vnitrostátní omezení na jazykové oblasti, kde se příslušnými jazyky převážně mluví, nebo zda zahrnují celý tento prostor pro hospodaření v EU. Podnik Amazon by byl potenciálně dominantní při jakémkoli z alternativních vymezení zeměpisných trhů.⁹⁴

7.4.4 Tržní síla

Tržní síla společnosti Amazon je potvrzena na celkovém prodeji výrobků tohoto typu. V časovém horizontu v letech 2011-2015 se tržní síla podniku pohybovala okolo 80 % v oblasti anglicky mluvících dodavatelů. Na druhé straně u dodavatelů, kteří německy hovoří byla tržní síla okolo 50 %. Podíl takové tržní síly nám ukazuje, jakou dominanci Amazon na tomto trhu má.

⁹³ Rozhodnutí EK ve věci AT.40153 Op. cit. sub. 90 odst. 47

⁹⁴ Rozhodnutí EK ve věci AT.40153 Op. cit. sub. 90 odst. 48

7.4.5 Shrnutí případu

Z důvodu antimonopolních postupů vůči Amazonu se EK ve svém posouzení domnívala toho, že:

„ ...společnost Amazon zneužívá svého dominantního postavení na relevantních trzích tím, že smluvně zavazuje své dodavatele elektronických knih, aby společnosti Amazon oznámili a nabídli stejné nebo rovnocenné podmínky pro distribuci elektronických knih v rámci daného obchodního modelu v důsledku toho, že dodavatelé elektronických knih distribuují elektronické knihy v rámci tohoto obchodního modelu prostřednictvím jakéhokoli maloobchodního prodejce elektronických knih jiného než společnost Amazon.“⁹⁵

Doložka o paritě obchodních modelů má potenciál snížit motivaci dodavatelů elektronických knih k podpoře a investicím do nových a inovativních obchodních modelů. Tato klauzule může rovněž omezit schopnost a motivaci konkurentů společnosti Amazon rozvíjet a odlišovat své nabídky elektronických knih prostřednictvím těchto obchodních modelů.

S ohledem na závazný charakter rozhodnutí v této věci není možné definitivně potvrdit validitu stanoviska Komise. Z hlediska soutěže je na obecné úrovni ustanovení tzv. „Nejvýhodnější podmínky pro firmu“ významné, neboť v podstatě vedou k výhodnějším nabídkám pro konečné spotřebitele. To proto, že strana nakupující má možnost získat výhodnější podmínky od dodavatelů, které může přenést na své zákazníky. Na druhou stranu, pokud jsou tato ustanovení výhodná především pro dominantní konkurenty, mohou omezovat konkurenční tlak ostatních menších, a dokonce i potenciálních konkurentů.

⁹⁵ Rozhodnutí EK ve věci AT.40153 Op. cit. sub. 90 odst. 74

8 Budoucí regulace technologických gigantů

Je nesmírně důležité si uvědomit, jak moc je důležitá regulace technologického sektoru. Například v dnešním kontextu věcí by bylo neregulování umělé inteligence fundamentální chyba. K regulaci umělé inteligence bude více pojednáno ke konci této kapitoly. V historickém kontextu se již stávalo, že nově rostoucí odvětví ekonomiky nebylo zpočátku podchyceno regulací a vznikala následná přehnaná dominance na daném trhu. Abychom mohli správně regulovat technologický sektor, musí vlády nebo vládní organizace určit vhodný rozsah takové regulace. Vznikne zde relevantní požadavek, jak přesně definovat to, co chceme regulovat. Co se nachází v regulovaném obvodu a co už může být mimo něj. Jaký způsob bude nejlepší pro zapojení regulovaných i neregulovaných oblastí? Legislativy by měly vytvořit zastřešující regulační strukturu. Kompletní regulatorika ale nesmí překročit v jakési „*přeregulování*“ na pouhé zničení agility podniků, či jejich možnosti inovovat. Měl by to být řez s chirurgickou přesností. Ideová gesta vlád a nadnárodních společností nesmí přehlušit tvrdá data reality.

8.1 Zaměření na tři hlavní cíle regulace

Hlavní zaměření regulatoriky by mělo směřovat k *ochraně jednotlivce a společnosti, znatelně dále podporovat odpovědné inovace a silné konkurence na trhu*. V neposlední řadě bych zmínil o stanovení *srozumitelných a konzistentně založených parametrů pro ochranu osobních údajů*. Tyto regulační cíle je třeba posílit metrikami, které agentuře⁹⁶ umožní posoudit, zda technologické společnosti dodržují národní zákony zaměřené na jejich regulaci. Pokud je nedodržují, měla by mít agentura pravomoc provádět konkrétní škálu disciplinárních opatření na podporu vhodného chování, jako jsou příkazy k zastavení činnosti. Požadavky typu „*dodržuj nebo vysvětli*“. Dále pak sankce a pokuty.

8.2 Standardizované předpisy

Inovace vycházející z technologických firem a s nimi spojená rizika se rozvíjejí s takovou rychlostí, že regulační orgány mohou velice snadno zaostávat. Regulační režimy založené na normách, které jsou schopny přizpůsobit se

⁹⁶ Jedná se o agenturu pro technologickou regulaci. Obdobné postavení jako *Úvěrové ratingové agentury* apod.

technologickým a společenským změnám, mohou regulačním orgánům poskytnout výhodu a umožnit jim držet krok s inovacemi. Normy lze aktualizovat v reakci na nová rizika, avšak změny ve směrnících a zákonech vyžadují rozsáhlou veřejnou diskuzi. Díky přístupu založenému na normách mohou regulační orgány zavádět nová pravidla, která podporují rozumné inovace, nebo rychleji zavést odpovědnost pro technologické společnosti v případě neočekávaných rizik.

Podobně jako standardizované normy v sektoru finančních služeb a energetiky mohou regulační režimy založené na standardech rychle reagovat na nejasné oblasti dodržování předpisů. Tato schopnost je zvláště klíčová v kontextu etiky umělé inteligence⁹⁷.

Následně je samozřejmostí existence stálého orgánu, který má stálý personál. Důvody jsou jasné. Schopnost provádět analýzy a relevantní výzkumy. Tento postup by nám mohl pomoci s řešením nových hrozeb.

8.3 Prioritizace na základě rizik

Technologické firmy neustále globálně představují nové aplikace, software a hardware. Existuje skutečná možnost, že i při přijetí nových předpisů ze stran legislativ s omezenými finančními prostředky, bude obtížné zajistit odpovídající personální obsazení pro účinnou implementaci těchto opatření. V této souvislosti by regulační orgány měly uplatňovat přístup založený na riziku, aby se dávalo přednost dohledu nad činností technologických podniků, které představují největší hrozbu pro občany. Systematicky se zaměřovat na spektrum potenciálních rizik.

Rozsah dohledu by měl odpovídat rozsahu potencionálního rizika technologické společnosti pro trh a spotřebitele. Větší společnosti mohou potřebovat specializované interní „dozorčí týmy“, zatímco mnohem menší týmy mohou dohlížet především na automatizované zprávy založené na datech ze start-up společností. Tím by se mohlo zajistit, že start-up nebude nespravedlivě znevýhodněný kvůli vysokým

⁹⁷ KREMER, A, LUGET, A., MIKKELSEN, D., SOLLER, H., STRANDELL-JANSSON, M., ZINGG, S., *As gen AI advances, regulators—and risk functions—rush to keep pace*. [online]. [cit. 11.1.2024] Dostupné z: <https://www.mckinsey.com/capabilities/risk-and-resilience/our-insights/as-gen-ai-advances-regulators-and-risk-functions-rush-to-keep-pace>

nákladům na těchto důležitých dodržováních předpisů. A bude se moci klidně rozvíjet dál.⁹⁸

8.4 Digitální dohled

Regulace prováděné strojově, integrované datové platformy a aplikační programová rozhraní pro výkaznictví by mělo být nedílnou součástí běžného provozního modelu od samého začátku. Cíl by byl snížení nákladů technologických podniků na dodržování předpisů. Zároveň by se mohlo zvýšit účinnost řízení rizik. Přechodem od čtvrtletních výkazů k platformám, které umožní regulátorům získávat informace o klíčových ukazatelích rizik, a to přímo ze systémů společností, by mělo za následek schopnost regulátorů efektivnějšího monitorování těchto společností.

Tyto techniky se pilotně zavádějí na hlavních trzích finančních služeb, včetně Spojených států amerických, Singapuru a Spojeného království.⁹⁹ Výsledky naznačují, že automatizované technologie dohledu mohou efektivně snižovat náklady na dodržování předpisů pro technologické společnosti a také náklady na dohled ze strany regulačních orgánů. Tímto způsobem přispívají k vyšší efektivitě řízení rizik prostřednictvím redukce chyb při zadávání údajů lidským operátorem. Iniciativy, jako je *Globální finanční inovační síť regulačních orgánů*¹⁰⁰, která umožňuje testování nových technologií a dohledových služeb v odvětví finančních služeb v různých právních oblastech, by měly být adaptovány a rozšířeny pro aplikaci v technologickém průmyslu po celém světě.

Velice důležitý prvek by bylo založit speciálního regulačního orgánu. Ten by pak mohli vlády využít k vytvoření rovných podmínek pro technologický průmysl.

⁹⁸ Regulace nesmí být finančně likvidační, obdobně bylo mnohdy likvidační nevhodné použití zajišťovacích příkazů ze strany správce daně.

⁹⁹ WYMAN, O., *The right way to regulate technology industry*, s. 61 [online]. [cit. 11.1.2024] Dostupné z: <https://www.oliverwyman.com/content/dam/oliver-wyman/v2/publications/2020/apr/the-right-way-to-regulate-the-tech-industry.pdf>

¹⁰⁰ V angl. jazyce *The Global Financial Innovation Network* [online]. [cit. 11.1.2024] Dostupné z: <https://www.thegfin.com>

8.5 Kooperace se soukromým sektorem

Regulační orgány mohou sehrát zásadní úlohu v prevenci vzniku rizik prostřednictvím navázání strukturovaného partnerství, ve kterém spolupracují s technologickými společnostmi. Cíl by byl co nejefektivnějším způsobem identifikovat rizika a řešit tato vznikající rizika prostřednictvím nových regulačních opatření. Existence trvalého orgánu pro usnadnění zapojení, vybaveného stálým personálem a schopného provádět výzkum a analýzy, zajišťuje efektivní sdílení informací a řešení nových hrozeb. Podobná partnerství jsou již zavedena v jiných odvětvích. Jako příklad lze uvést tzv. *Společná zpravodajská skupina pro praní špinavých peněz ve Spojeném království*¹⁰¹, kterou vytvořily banky, regulační orgány a vláda. Tato skupina aktivně vyměňuje a analyzuje informace týkající se praní špinavých peněz a širších ekonomických hrozeb.

Takové kroky, které dnešní technologičtí giganti podnikají, vedou nejen ke globálnímu růstu, ale také přinášejí potenciální hrozby. Vlády by měly mít roli aktivního „rozhodčího“ a nenechat úplně nekontrolovatelně ovládat trhy, ze strany technologického sektoru. Důvodem je již přímo životně důležitá propojenost s technologickým sektorem, protože minimálně bez informačních technologií se nyní neobejdete, natož v podnikatelské sféře. Dosah těchto dominantních podniků je enormní. Bavíme se o miliardách lidí¹⁰². Proto důvěra v dominantní podniky musí být značná.

Tato snaha vyžaduje dobře organizované vnitrostátní regulační režimy, které dokáží nasměrovat technologické společnosti k případné odpovědnosti. Zároveň je velice důležité podporovat inovace a přisun talentů do technologického sektoru.

8.6 Proč regulovat umělou inteligenci

Hlavním úkolem pro Evropský parlament (dále jako „EP“) je zajistit maximální bezpečnost v používání umělé inteligence (dále jako „AI“) na území EU. Zásadní vlastnosti AI je sledovatelné a transparentní chování. Přirozenou otázkou je, kdo by měl být ten konečný kontrolor vygenerovaného obsahu AI. S největší

¹⁰¹ V angl. jazyce tzv. *The Joint Money Laundering Steering Group* [online]. [cit. 11.1.2024] Dostupné z: <https://www.jmlsg.org.uk>

¹⁰² Např. v měřítku celého světa aktivních uživatelů na internetu, tj. více než 5,3 miliardy uživatelů, což představuje 65,4 % světové populace. [online]. [cit. 11.1.2024] Dostupné z: <https://www.demandsage.com/internet-user-statistics/>

pravděpodobností to bude člověk. Takže integrace AI do našich životů bude generovat nová pracovní místa, která budou technologicky zaměřená.

Přístupy různých legislativ se k regulaci AI liší. Objevují se zde ale opěrné body, které jsou po celosvětovém měřítku akceptovány jednotně, tj.:

- *Transparentnost* jsou klíčovými aspekty, na které směřují regulátoři, aby zajistili jasné a srozumitelné uživatelské rozhraní AI. Hlavním cílem je zabezpečit, aby uživatelé byli vždy plně informováni o funkcích AI a aby byla dostupná jasná a komplexní informace o jejich právech, stejně jako o možnostech a omezeních daného systému
- *Lidské zastoupení a dohled* by měly být systémy uživatelského rozhraní AI navrhovány a využívány jako prostředky, které slouží lidem, respektují lidskou důstojnost a osobní autonomii. Jejich fungování by mělo být koncipováno tak, aby lidé mohli adekvátně ovládat a dohlížet na ně.
- *Odpovědnost* je klíčovým prvkem, který regulátoři požadují. Jsou zájemci o implementaci mechanismů, které zaručí informovanost o povinnostech, odpovědnosti a případné nápravě v souvislosti se systémy AI. V praxi se snaží podnítit zapojení nejvyššího vedení, provádět školení napříč celou organizací a posilovat vědomí individuální odpovědnosti.
- *Technická robustnost a bezpečnost*. Tvůrci regulujících právních předpisů se zaměřují s cílem minimalizovat nezamýšlené a neočekávané škody. Toho dosahují zajištěním robustností systémů AI, což znamená, že fungují v souladu s očekáváním, zachovávají stabilitu a jsou schopny automaticky odstraňovat chyby uživatelů. Jejich návrh by měl zahrnovat záložní opatření a opravy, které mohou řešit případná selhání při plnění těchto kritérií. Zároveň by měly být odolné vůči pokusům o manipulaci ze strany třetích stran, které mohou mít nekalé úmysly.
- *Rozmanitost, nediskriminace a spravedlnost*. Další záměr regulačních orgánů je garantovat, aby systémy AI nevykazovaly předsudky a jejich výstupy nepodporují diskriminaci či nespravedlivé zacházení vůči jednotlivcům;

- *Ochrana soukromí a správa dat.* Regulační orgány chtějí dodržovat platná pravidla ochrany soukromí a údajů při vývoji a využívání systémů AI. Současně klade důraz na zpracovávání dat, která odpovídají vysokým standardům kvality a integrity; a
- *Sociální blaho.* Poslední parametr je, aby AI byla prospěšná pro všechny lidi. Regulátoři chtějí, aby AI byla podrobována monitorováním a vyhodnocováním dlouhodobých dopadů na jednotlivce, společnost a demokracii jako takovou.¹⁰³

Můžeme výčet uvedený výše nazvat jako zásady pro regulaci AI, ale jak je známé v právním odvětví, musíme si uvědomit, že přesnost těchto nových právních předpisů se bude lišit podle regulačních orgánů, či geopolitického umístění. Vzhledem k takto mladému a rychle se rozvíjejícímu technologickému oboru můžeme konstatovat náchylnost k časté novelizaci regulujících právních předpisů. To může mít za příčinu špatnou orientaci v těchto zákonných požadavcích a zároveň problémy s plánováním dlouhodobých strategií v oblasti AI.

Regulace AI bude rozdělena na různá úrovně rizik. Budeme posuzovat úroveň únosnosti daného rizika. Mezi takto nepřijatelná rizika budeme řadit:

- *Kognitivní manipulace* s chováním lidí nebo specificky zranitelných skupin lidí;
- *Sociální ohodnocování.* Klasifikace lidí založeno na jejich chování či socioekonomického statusu; a
- *Biometrická identifikace.* Jde o jasnou schopnost rozpoznávání obličejů v reálném čase a na dálku. Je to tedy jiná forma rozpoznávání obličeje, než jako u *Face ID*.¹⁰⁴

¹⁰³ KREMER, A, LUGET, A., MIKKELSEN, D., SOLLER, H., STRANDELL-JANSSON, M., ZINGG, S., Op. cit sub. 99

¹⁰⁴ Brífink Evropského parlamentu: *EU AI Act: first regulation on artificial intelligence* [online]. [cit. 31.1.2024]. Dostupné z: [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2021/698792/EPRS_BRI\(2021\)698792_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2021/698792/EPRS_BRI(2021)698792_EN.pdf)

Některé výjimky ohledně biometrického identifikačního systému (dále jako „BIDS“) mohou být uděleny za účelem vymáhání práva. V omezeném rozsahu budou schváleny systémy dálkové biometrické identifikace v reálném čase pro závažné případy. Týkat by se to mělo pouze pro stíhání závažných trestných činů, a to pouze po soudním schválení.

Tato BIDS by byla využívána výhradně pro cílené vyhledávání jednotlivců, kteří byli odsouzeni nebo jsou podezřelí ze spáchání závažného trestného činu. Systém BIDS by v „reálném čase“ splňoval přísná kritéria a jejich používání by bylo omezeno časově a geograficky, s výhradním účelem:

- *Cílené vyhledávání obětí* (únos, obchodování s lidmi, sexuální vykořisťování);
- *Prevence konkrétních a aktuálních teroristických hrozeb*; a
- *Lokalizace a identifikace osob podezřelých ze spáchání specifických trestných činů uvedených v nařízení* (např. terorismus, obchodování s lidmi, sexuální vykořisťování, vražda, únos, znásilnění, ozbrojená loupež, účast ve zločinecké organizaci, trestná činnost proti životnímu prostředí).¹⁰⁵

Další identifikace rizik AI je u tzv. *generativní AI*. Tento druh AI je velkým tématem, protože zde reálně cítíme určitou sofistikovanou konverzaci se strojem. Konkrétním případem generativní AI jsou jazykové modely, přičemž nejznámější je Chat GPT od organizace nesoucí název OpenAI. Tento jazykový model funguje na vzorcích, které se naučil během před-trénování na velkém množství textových dat. Je důležité si uvědomit, že model nemá skutečné porozumění nebo vědomí. Stojí zmínit, že nezkušený člověk by se takto mohl oklamat a měl by za to, že komunikuje se strojem, který si sám sebe uvědomuje.

Proto EU požaduje, aby obsah vygenerovaný technologií AI byl označen a bylo zřejmé, že to, co vidíme, nebylo vytvořeno člověkem. Obdobné je to i u AI, která

¹⁰⁵Tisková zpráva Evropského parlamentu ze dne 9.12.2023 [online]. [cit. 1.2.2024]. Dostupné z: https://www.europarl.europa.eu/pdfs/news/expert/2023/12/press_release/20231206IPR15699/20231206IPR15699_en.pdf

dokáže generovat obrázky, či dokonce videa. U těchto videí je problematické to, že dnes je již možné vygenerovat Vašeho „avatara“ a tento avatar dokáže přeříkat text, který jste nikdy neviděl v jazycích, které neovládáte, a to Vaším způsobem vyjadřování. Takovéto „produkty“ zkrátka musí být označeny, aby bylo zřejmé, že jsou vygenerované technologií AI. Pokud by se tak nedělo, mohl by zpočátku vznikat veliký společenský zmatek prostřednictvím tzv. „Deep fakes“¹⁰⁶. Následně by mohlo dojít k tomu, že vše v digitálním prostoru není důvěryhodným zdrojem informací.

Poslanci EP již dosáhli politické dohody ohledně zajištění, aby AI v EU byla bezpečná, respektovala demokratické prvky a základní lidská práva a svobody. Zároveň regulace musí podpořit inovativní přístup podniků, aby Evropě neujížděl byznysový vlak příležitostí, jako je tomu doposud.

Malé a střední podniky často se pohybují okolo 50% hranice podílů na HDP v EU. Je to tedy velice důležitá část ekonomiky. Je potřeba vytvořit regulaci takovým způsobem, aby opět nedošlo k poškození vývoje řešení v oblastí AI malými a středními podniky. Za tímto účelem dohoda poslanců EP podporuje testování v reálném prostředí. Tohle zajistí vnitrostátní orgány za účelem vývoje a trénování inovativních řešení AI před jejím uvedením na trh.

Sankce za nedodržení těchto v budoucnu závazných pravidel bude v pokutách od 35 mil. eur. Dále je možné udělit pokutu vypočtením ze 7 % celosvětového obrátu do 7,5 mil. eur nebo dále 1,5 % obrátu v závislosti na porušení a reálné velikosti daného podniku.

Dne 9. prosince 2023 dosáhl EP k předběžné dohodě s Radou EU o aktu AI. Dohodnutá verze tohoto aktu musí ještě projít řádným legislativním procesem, abychom jej mohli nazývat závazným právem pro EU. Než se tomu tak stane, celá věc ještě musí projít hlasováním parlamentními výbory pro záležitosti vnitřního trhu.

¹⁰⁶Deepfakes je „Photoshop 21. století“. Využívá se technologie umělé inteligence zvanou deep learning k vytváření obrázků a videí, které nejsou skutečné.

Závěr

Závěr této diplomové práce reflektuje relevantní analýzu, zkoumání a předmětné diskuse k tématu. Teoretická část práce se zaměřuje na porozumění pojmům hospodářské soutěže, zneužití dominantního postavení a následné hospodářské soutěži na digitálním trhu. Specifický význam digitálního prostředí je výrazným způsobem ovlivněno technologickými společnostmi. Důvodem je maximální vkládání reinvestice kapitálu do inovativních způsobů obchodních modelů, kdy je následný až neuvěřitelně veliký růst hodnot společností.

Praktická část diplomové práce se věnuje obtížnosti udržet krok s neúnavně rychle se rozvíjejícím digitálním prostředím. Vychází najevo z uvedených analýz rozhodovací praxe, kde všechny zúčastněné strany jsou si vědomy toho, že bude z dlouhodobě udržitelného hlediska potřebovat oblast technologického sektoru správným způsobem regulovat. Rigidita fungování právního světa je v této oblasti značná. Legislativně řešené procesy jsou pomalé oproti dynamice digitálních trhů a jeho možností. Naléhavost revize stávajících právních nástrojů je věčná. Častá nekompetence politických představitelů a nepochopené potřeby, jak vylepšovat regulaci, vytváří často již zastaralou reakci právního světa. Výsledná konsekvence zkombinování těchto faktorů má za následek zvyšování rizik ohledně zneužívání dominantního postavení technologickými společnostmi. Taková věc vyvolává neodkladnou nutnost nově vzniklých a mnohem více pružnějších právních předpisů, které budou, alespoň elementárně, schopny reagovat na nové technologické výzvy.

Vidíme, jak je problematické regulovat prostředí klasického Web 2.0, internetu takového, jakého známe. Nastává otázka, jak bude právo vůbec schopno reagovat na prostředí Web 3.0 a jeho virtuální realitě. Využívání technologie Web 3.0 se pomalu posouvá dopředu a nyní tento prostor můžeme nazvat „*divokým západem*“. Virtuální realita nám může přinést dosti náročné otázky. Jedním příkladem může být regulace pracovního práva ve virtuální realitě. Dále také jak vůbec reagovat na chování uživatelů virtuální reality, kde jejich chování může být velmi násilné vůči druhým účastníkům. Skutečnost sice nastala ve virtuálním světě, ale psychické následky z prožití velice realistické zkušenosti, například znásilnění, může mít psychický dopad na postiženého i v reálném světě.

Diskuse o budoucí regulaci technologických gigantů poskytuje možnost pro formulaci navrhovaných právních opatření, která by měla plnit dvojí roli, tj. nejen chránit hospodářskou soutěž, ale zároveň podněcovat inovace. Klíčovým prvkem pro dosažení těchto cílů je vytvoření transparentního, efektivního a pružného regulačního rámce, který bude schopný adekvátně reagovat na neustálé změny v technologickém prostředí a ekonomických trendech.

Celkově lze konstatovat, že téma hospodářské soutěže na digitálních trzích představuje nesmírně komplexní výzvu, která vyžaduje interdisciplinární přístup zahrnující právní, ekonomické a technologické perspektivy. Tato práce tedy nejen poskytuje vhled do současné problematiky, ale také otevírá dveře pro další možnou relevantní diskusi na to, jak by společnost mohla vnímat nynější regulaci a jak by měly vypadat další regulační kroky směrem k technologickému světu.

RESUMÉ

This thesis deals with the analysis of the concept of competition. In the introductory part, key concepts such as competition law, competitor and relevant markets are defined. Then the concept of dominance and its potential abuse in competition is discussed in detail. It then focuses on competition in digital markets, with an emphasis on online platforms and the economics of the business models of these platforms. Specific aspects of digital markets such as multi-sided markets, returns to scale and network externalities are examined. Competition on digital platforms is also analysed, focusing on technology companies such as Apple and Microsoft. Their services and potential abuse of market dominance are examined, along with their market capitalisation.

In the next section, decision-making practices in disputes between technology giants and regulators are presented. Cases such as *Apple Inc. v. Epic Games Inc.*, *Intel Corporation v. Commission*, *Alphabet Inc. and Google LLC. v. Commission* and *Amazon.com Inc. v. European Commission* are analysed.

The end of the thesis deals with the future regulation of tech giants. Three main objectives of regulation are discussed, standardized regulations, risk-based prioritization, digital surveillance, cooperation with the private sector, and the rationale for regulating artificial intelligence.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Literatura

1) Monografie

BEDNÁŘ, J. Aplikace soutěžního práva v rozhodovací praxi. Z rozhodnutí Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže, Komise a Evropského soudního dvora. Praha: C.H. Beck, 2005

Bellamy, Christopher W., Child, Graham D., European Community law of competition, 6th ed., Oxford : Oxford University Press, 2008.

CRÉMER, J., DE MONTJOYE, Y.A., SCHWEITZER H. - *Competition Policy for the digital era* Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2019 ISBN 978-92-76-01946-6, Catalogue number: KD-04-19-345-EN-N

KNAP, K. Právo hospodářské soutěže, 1973

MUNKOVÁ, Jindřiška, Pavel SVOBODA a Jiří KINDL. Soutěžní právo. 2. vyd. Praha: C.H. Beck, 2012, xxvi, 619 s. ISBN 978-80-7400-424-7.

NEJEZCHLEB, K., HAJNÁ, Z., BEJČEK, J. Ekonomické metody v soutěžním právu. 1. vydání Brno: Masarykova univerzita, Právnická fakulta, 2014,

PETR, M. a kol., Zakázané dohody a zneužívání dominantního postavení v ČR. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2010, ISBN 978-80-7400-307-3

Power Assessment. *Journal of European Competition Law & Practice*. 2016, 7(2), SCHEPP, Nils-Peter a Achim WAMBACH. On Big Data and Its Relevance for Market

ŠMEJKAL V. Výzvy pro evropský antitrust ve světě vícestranných online platforem. *Antitrust: Revue soutěžního práva*. 4/2016,

VANÍČEK, Zdeněk. Zákon o elektronických komunikacích: komentář. 2. aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Linde, 2014, ISBN 978-80-7201-944-1.

2) Komentáře

RAUS, D., NERUDA, R. Zákon o ochraně hospodářské soutěže. Komentář. 2. vydání, Praha: Linde, 2006, s. 162

3) Tiskové zprávy

Tisková zpráva EK - *Prohlášení o námitkách ohledně pravidel App Store pro poskytovatele streamování hudby* ze dne 30. dubna 2021 [online]. [cit 23.11.2023]
Dostupné z: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_21_2061

Tisková zpráva EK – *Prohlášení o námitkách ohledně praktik týkajících se Apple Pay* ze dne 2. května 2022 [online]. [cit 24.11.2023] Dostupné z: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_22_2764

Tisková zpráva EK – *Zahájení vyšetřování možných protisoutěžních praktik Microsoftu týkajících se Teams* ze dne 27. července 2023. [online]. [cit 24.11.2023] Dostupné z: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_23_3991

Tisková zpráva Evropského parlamentu ze dne 9.12.2023 [online]. [cit. 1.2.2024].
Dostupné z: https://www.europarl.europa.eu/pdfs/news/expert/2023/12/press_release/20231206IPR15699/20231206IPR15699_en.pdf

4) Odborné články

For a detailed discussion of different approaches to defining online platforms, see: Martens, B. (2016) “*An economic policy perspective on online platforms*”. JRC/IPTS Digital Economy Working Paper 2016-05, [online]. [cit. 26.10. 2023]
Dostupné z: <https://joint-research-centre.ec.europa.eu/system/files/2016-05/JRC101501.pdf>

PIFFAUT, H., „*Platforms a call for data-based regulation*“, CPI Antitrust Chronicle, květen 2018, s. 10-17 [online]. [cit 23.11.2023] Dostupné z: https://www.competitionpolicyinternational.com/wp-content/uploads/2018/05/AC_May.pdf

See: David Evans, *"The Antitrust Economics of Multi-Sided Platform Markets"*, [online]. [cit. 26.10. 2023] Dostupné z: <https://www.justice.gov/atr/single-firm-conduct-hearings-comment-david-evans-2>

WYMAN, O., *The right way to regulate technology industry*, s. 61 [online]. [cit. 11.1.2024] Dostupné z: <https://www.oliverwyman.com/content/dam/oliver-wyman/v2/publications/2020/apr/the-right-way-to-regulate-the-tech-industry.pdf>

5) Elektronické zdroje

Datová statistika na uživatele internetu [online]. [cit. 11.1.2024] Dostupné z: <https://www.demandsage.com/internet-user-statistics/>

Fidelity Understanding market capitalization [online]. [cit 24.11.2023] Dostupné z: <https://www.fidelity.com/learning-center/trading-investing/fundamental-analysis/understanding-market-capitalization>

Kapitalizace Apple Inc. [online]. [cit 24.11.2023] Dostupné z: <https://finance.yahoo.com/quote/AAPL?p=AAPL&.tsrc=fin-srch>

Kapitalizace Microsoft Inc. [online]. [cit 24.11.2023] Dostupné z: <https://finance.yahoo.com/quote/MSFT?p=MSFT&.tsrc=fin-srch>

KREMER, A, LUGET, A., MIKKELSEN, D., SOLLER, H., STRANDELL-JANSSON, M., ZINGG, S., *As gen AI advances, regulators—and risk functions—rush to keep pace*. [online]. [cit. 11.1.2024] Dostupné z: <https://www.mckinsey.com/capabilities/risk-and-resilience/our-insights/as-gen-ai-advances-regulators-and-risk-functions-rush-to-keep-pace>

Smlouvy a pokyny pro vývojáře, kteří chtějí uvádět své aplikace v App Store. [online]. [cit 2.12.2023] Dostupné z: <https://developer.apple.com/support/terms/>

The Global Financial Innovation Network [online]. [cit. 11.1.2024] Dostupné z: <https://www.thegfin.com>

The Joint Money Laundering Steering Group [online]. [cit. 11.1.2024] Dostupné z:
<https://www.jmlsg.org.uk>

Vybrané společnosti se pohybují jako nejhodnotnější společnosti na světě, dle aktuální tržní kapitalizace [online]. [cit. 23.10.2023] Dostupné z: -
<https://www.fool.com/research/largest-companies-by-market-cap/>

Prameny

1) Právní předpisy

Akt o digitálních službách ze dne 17. února 2024

zákon č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže a o změně některých zákonů

Smlouvy o fungování Evropské unie ze dne 1. prosince 2009

The Sherman Antitrust act (1890). [online]. [cit. 2.12.2023] Dostupné z:
https://www.icao.int/sustainability/Documents/Compendium_FairCompetition/US/ShermanAct.pdf

2) Zahraniční judikatura

Rozhodnutí 322/81 ve věci *Michelin*, odst. 30 s. 3503

Rozhodnutí 85/76 ve věci *Hoffmann-La Roche v. Komise*, odst. 39, s. 520

Rozhodnutí Komise ve věci AT 40208, *Pravidla způsobilosti Mezinárodní bruslařské unie*, odst. 137, ze dne 8. prosince 2017

Rozhodnutí Komise ve věci AT.40153 *Amazon v. Komise - (E-knihy a související záležitosti)* ze dne 4.5.2017, odst. 22

Rozhodnutí Komise ve věci č. COMP/M.6789 (*Bertelsmann, Pearson, Penguin Random House*) ze dne 5. dubna 2013, odst. 139-149 [online]. [cit. 28.12.2023]

Dostupné z: https://ec.europa.eu/competition/mergers/cases/decisions/m6789_20130405_20310_3146409_EN.pdf

Rozsudek federálního odvolacího soudu USA ve věci *Aluminium Co. Of America*, 148 F.2d 416 ze dne 12. března 1945 [online]. [cit. 10.11.2023] Dostupné z: <https://law.justia.com/cases/federal/appellate-courts/F2/148/416/1503668/>

Rozsudek Komise ve věci *Coca-Cola*

Rozsudek Komise ve věci T-286/09 RENV *Intel v. Komise*, ze dne 26.1.2022, odst. 23, s. 5

Rozsudek Komise ve věci T-612/17 *Alphabet Inc. a Google LLC. v Komise* ze dne 10. listopadu 2021, odst. 2-7, s. 3 a 4

Rozsudek Nejvyššího soudu Spojených států amerických ve věci 513 F.3d 1038, *Newcal Industries, Inc. v. IKON Office Solution* ze dne 23. ledna 2008.

Rozsudek Nejvyššího soudu Spojených států amerických ve věci *Ohio v. American Express co.* ze dne 25. června 2018.

Rozsudek Odvolacího soudu Spojených států amerických ve věci 504 U.S. 451, *Eastman Kodak Co. v. Image Technical Services, Inc.* ze dne 8. června 1992

Rozsudek Odvolacího soudu USA ve věci *Apple Computer, Inc. v. Microsoft Corp.*, 35 F.3d 1435, ze dne 19. září 1994 [online]. [cit 24.11.2023] Dostupné z: <https://law.justia.com/cases/federal/appellate-courts/F3/35/1435/605245/>

Rozsudek Okresního soudu státu Kalifornie ve věci No. 4:20-cv-05640-YGR, *Epic Games Inc. v. Apple Inc.* ze dne 20. září 2021.

Rozsudek Soudního dvora ve věci 27/76, *United Brands Company a United Brands Continental BV proti Komisi Evropských společenství* ze dne 14.2.1978

Rozsudek Soudního dvora ve věci C-519/04 P, *David Meca-Medina a Igor Majcen v. Komise* ze dne 18.7.2006

Rozsudek Tribunálu ve věci T-201/04 *Microsoft v. Komise*, ze dne 17.9.2009, bod III preambule, odst. 229 *Smlouvy o ES na zneužívající chování dominantních podniků vylučující ostatní soutěžitele* ze dne 24.2.2009

Ostatní

Rozhodnutí ÚHOS ve věci R 70, 71/2002, *Billa v Julius Meinl* ze dne 13.10.2003

Sdělení komise – *Pokyny k prioritám Komise v oblasti prosazování práva při používání článku 82*

Brífink Evropského parlamentu: *EU AI Act: first regulation on artificial intelligence* [online]. [cit. 31.1.2024]. Dostupné z: [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2021/698792/EPRS_BRI\(2021\)698792_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2021/698792/EPRS_BRI(2021)698792_EN.pdf)